

## REDACCIÓ I SEGUIMENT DEL PLA DE MOBILITAT METROPOLITANA SOSTENIBLE DE L'ÀREA DE CASTELLÓ

### Versió Preliminar del Pla - Annex III. Estudi de Paisatge







## Redacció i seguiment del Pla de Mobilitat Metropolitana Sostenible de l'Àrea de Castelló

---

**VERSIÓ PRELIMINAR DEL PLA**  
**ANNEX III. ESTUDI DE PAISATGE**

Desembre de 2021







## ÍNDEX

<b>1.</b>	<b>INTRODUCCIÓ</b> .....	<b>1</b>
1.1.	JUSTIFICACIÓ .....	1
1.2.	DESCRIPCIÓ DEL PLA .....	2
1.3.	OBJECTIUS DEL PLA.....	3
1.4.	ÀMBIT I CONTINGUT DE L'ESTUDI DE PAISATGE.....	3
1.5.	ALTRES INSTRUMENTS I PLANS DE RELLEVÀNCIA PAISATGÍSTICA D'APLICACIÓ EN L'ÀMBIT .....	3
<b>2.</b>	<b>CARACTERITZACIÓ DEL PAISATGE</b> .....	<b>4</b>
2.1.	ANÀLISI DEL TERRITORI .....	4
2.1.1.	<i>Relleu</i> .....	4
2.1.2.	<i>Hidrografia</i> .....	4
2.1.3.	<i>Espais de valor natural i règim de protecció del sòl</i> .....	6
2.1.4.	<i>Connectivitat ecològica</i> .....	8
2.1.5.	<i>Riscos naturals</i> .....	8
2.1.6.	<i>Planejament urbanístic</i> .....	9
2.1.7.	<i>Infraestructures de transport</i> .....	13
2.1.8.	<i>Conflictes paisatgístics</i> .....	14
2.2.	RECURSOS PAISATGÍSTICS .....	14
2.3.	UNITATS DE PAISATGE .....	17
<b>3.</b>	<b>VALORACIÓ DEL PAISATGE</b> .....	<b>26</b>
3.1.	VALORACIÓ DE LES UNITATS DE PAISATGE .....	26
3.2.	VALORACIÓ DELS RECURSOS PAISATGÍSTICS .....	29
<b>4.</b>	<b>ANÀLISI VISUAL</b> .....	<b>30</b>
4.1.	CONQUES VISUALS DES DE LES PRINCIPALS INFRAESTRUCTURES DE TRANSPORT .....	30
4.2.	CONQUES VISUALS DES DELS PRINCIPALS NUCLIS URBANS.....	30
4.3.	CONQUES VISUALS DES DE MIRADORS .....	31
4.4.	CONCLUSIONS .....	32
<b>5.</b>	<b>OBJECTIUS DE QUALITAT PAISATGÍSTICA</b> .....	<b>33</b>
<b>6.</b>	<b>IMPACTE DEL PMOME DE CASTELLÓ SOBRE EL PAISATGE</b> .....	<b>34</b>
6.1.	ALTERNATIVA 0. ABSÈNCIA DE PLANIFICACIÓ EN MATÈRIA DE MOBILITAT (ESCENARI TENDENCIAL) .....	34
6.2.	ALTERNATIVA 1. IMPLEMENTACIÓ DEL PMOME DE CASTELLÓ (ESCENARI TRANSITORI) .....	34
<b>7.</b>	<b>MESURES I ACCIONS PER A COMPLIMENT D'OBJECTIUS DE QUALITAT PAISATGÍSTICA</b> .....	<b>36</b>

### ÍNDEX D'IMATGES

Imatge 1.- Àmbits: estricte (beix) i ampliat (gris) del PMoMe Castelló.....	2
Imatge 2.- Fisiografia en l'àmbit estricte del PMoMe de Castelló.....	4
Imatge 3.- Hidrografia principal en l'àmbit estricte del PMoMe de Castelló.....	5
Imatge 4.- Espais de valor natural en l'àmbit estricte del PMoMe de Castelló.....	6
Imatge 5.- Àrees agrícoles d'interés en l'àmbit estricte del PMoMe de Castelló.....	7
Imatge 6.- Sòls No Urbanitzables PATIVEL en l'àmbit estricte del PMoMe de Castelló.....	7
Imatge 7.- Envolupant perillositat d'inundació i ZAU de la Serra d'Espadà.....	8
Imatge 8.- Vials i àrees Tallafocs del Parc Natural del Desert de les Palmes.....	9
Imatge 9.- Distribució de població i àmbits territorials definits en PAT Castelló.....	10
Imatge 10.- Classificació del sòl en l'Àrea Funcional de Castelló.....	10
Imatge 11.- Qualificació del sòl en l'Àrea Funcional de Castelló.....	11
Imatge 12.- Corona de circumval·lació dels principals municipis de l'àmbit.....	13
Imatge 13.- Altres vies de vertebració amb els municipis de l'àmbit.....	13
Imatge 14.- Infraestructures de transport en àmbit estricte del PMoMe de Castelló.....	14
Imatge 15.- Recursos paisatgístics d'interés ambiental en àmbit estricte del PMoMe.....	15
Imatge 16.- Recursos paisatgístics d'interés cultural i patrimonial en àmbit estricte del PMoMe.....	16
Imatge 17.- Recursos paisatgístics d'interés visual en àmbit estricte del PMoMe.....	16
Imatge 18.- Unitats de Paisatge en àmbit estricte del PMoMe.....	17
Imatge 19.- Paisatges de Rellevància Regional en l'àmbit estricte del PMoMe de Castelló.....	27
Imatge 20.- Valoració de les Unitats de Paisatge en l'àmbit estricte del PMoMe de Castelló.....	27
Imatge 21.- Paisatges Culturals Identitaris en àmbit estricte PMoMe Castelló.....	29
Imatge 22.- Visibilitat des de les principals infraestructures des de l'àmbit estricte del PMoMe.....	30
Imatge 23.- Visibilitat des dels principals nuclis urbans en l'àmbit estricte del PMoMe.....	31
Imatge 24.- Visibilitat des de miradors en l'àmbit estricte del PMoMe.....	31
Imatge 25.- Anàlisi visual del territori en l'àmbit estricte del PMoMe de Castelló.....	32

### ÍNDEX DE TAULES.

Taula 1.-Criteris de valoració de les Unitats de Paisatge.....	26
Taula 2.- Valoració Unitats de Paisatge.....	28
Taula 3.- Programa de Paisatge_01.....	36

## 1. INTRODUCCIÓ

### 1.1. Justificació

A la Comunitat Valenciana, és el **Decret legislatiu 1/2021, de 18 de juny, del Consell d'aprovació del text refós de la Llei d'ordenació del territori, urbanisme i paisatge (d'ara en avant, TRLOTUP)**, actualment aprovat el que inclou l'avaluació ambiental estratègica de tots els plans, adaptant a l'àmbit autonòmic les normatives de la **Unió Europea (Directiva 2001/42/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 27 de juny de 2001 relativa a l'avaluació dels efectes de determinats plans i programes en el medi ambient)** i **Estatal (Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'Avaluació Ambiental)**.

Amb aquest nou decret legislatiu es deroga tant la *Llei 5/2014, de 25 de juliol, d'Ordenació del Territori, Urbanisme i Paisatge de la Comunitat Valenciana com la Llei 1/2019, de 5 de febrer, de la Generalitat, de modificació de la Llei 5/2014, de 25 de juliol, d'ordenació del territori, urbanisme i paisatge de la Comunitat Valenciana*.

No obstant això, amb la normativa autonòmica vigent (*Decret legislatiu 1/2021*), s'ha procedit a integrar en un text únic totes les modificacions introduïdes en la Llei 5/2014, de 25 de juliol, i a més s'ha complert amb el mandat contingut en la disposició final primera de la Llei 9/2019, de 23 de desembre, que preveu que el text refós que s'aprova mitjançant aquest decret legislatiu estiga redactat d'acord amb les normes de llenguatge inclusiu incorporant els criteris i regles per a la planificació amb la perspectiva de gènere (Annex XII) i on a més s'estableixen criteris i regles per a la planificació de les actuacions de rehabilitació, regeneració i renovació urbana (Annex X).

Si bé la disciplina urbanística és la part que resulta més afectada quant als canvis introduïts, que afecten Sòl No Urbanitzable, inclou ja premisses reiterades en documents presentats en el present Pla, relacionades no sols amb model urbanístic sinó també amb la **mobilitat** en el qual es remarca la necessitat d'una mobilitat sostenible, *afavorint el transport públic, la mobilitat a peu i amb bicicleta, sense reduir l'espai per als vianants destinat a les activitats de relació, estar, reunió i esbarjo*. Indexen al seu torn a tindre en compte totes les situacions de mobilitat reduïda.

Respecte al procés de tramitacions ambientals de plans, si bé no hi ha modificacions substancials que afecten aquest, el TRLOTUP aclareix i dona més informació del procés a efectuar, terminis, competències i documentació a aportar en diferents fases de la tramitació com ja incloïen normatives anteriors (Llei 9/2019) que han sigut integrades en aquest decret legislatiu.

El **procediment d'elaboració i aprovació de plans**, queda establert en el TÍTOL III del TRLOTUP (articles del 45 al 60), on, en primer lloc, indica els tipus de procediments a efectuar (Capítol I articles 45, 46) que segons tipologia de Pla i en funció dels seus efectes sobre el medi ambient, són els **procediments ordinari i simplificat**.

En referència a l'avaluació **ambiental i territorial estratègica ordinària**, procediment a efectuar per al present **PMoMe de l'Àrea de Castelló**, aquesta queda definida des d'Article 50 (fases de la tramitació d'un pla que requereix avaluació ambiental i territorial estratègica.) fins a Article 60 (tramitació de l'instrument de planejament després de la pèrdua de vigència de la declaració ambiental i territorial estratègica) del TRLOTUP. Sent també de rellevància annexos a la norma com a **Annex I (contingut Estudi de Paisatge)**, Annex VII

(contingut del EATE) i Annex VIII (criteris per a determinar si un Pla deure sotmetre's a avaluació ambiental i territorial estratègica ordinària).

Una vegada redactat el **DIE** juntament amb l'esborrany del PMoMe de Castelló es remet el juny de 2018 a la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural (òrgan ambiental competent per a la seua aprovació), amb la finalitat que després de període de consultes (article 53 TRLOTUP) emeta el **Document d'Abast** on s'establisquen les directrius i consideracions a tindre en compte per a la redacció de l'**Estudi Ambiental i Territorial Estratègic** i de la present **Versió Preliminar del PMoMe de Castelló** (article 54 TRLOTUP). Tots dos documents donen continuïtat al procediment d'Avaluació Ambiental Estratègica Ordinària del Pla.

Actualment, ens trobem en fase d'elaboració del EATE i estudis sectorials a més de la Versió Preliminar del Pla, una vegada rebut el 7 d'octubre de 2019 el **Document d'Abast**, per l'òrgan ambiental (Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica), on s'estableixen les directrius a tindre en compte tant en la present Versió Preliminar del Pla com en el EATE i en els estudis sectorials com el de Paisatge.

**En aquest Document d'Abast en referència a l'Estudi de Paisatge**, el Servei d'Infraestructura Verda i Paisatge ha informat que és necessari l'elaboració d'un Estudi de Paisatge. En l'elaboració del Pla s'ha de tindre en compte que en l'àmbit d'actuació es consideren diversos Paisatges de Rellevància Regional que tenen alt valor paisatgístic i rutes de gran interès (*Serra d'Espadà, L'Horta de la Plana de Castelló, Via Augusta*).

A més, en aquest Document d'Abast s'indica que *s'ha de tindre en compte la vinculació d'aquest Pla de Mobilitat amb el Pla d'Acció Territorial de l'Àrea Funcional de Castelló i que, per tant, el seu àmbit, objectius i propostes depenen d'aquest, havent d'existir una perfecta coordinació entre tots dos. En el cas que es tramiten conjuntament es podrà elaborar un únic EATE recollint els aspectes esmentats en tots dos Documents d'Abast en l'elaboració de la versió definitiva. Respecte a l'Estudi de Paisatge també haurà de valorar-se si es pot adaptar o remetre a l'Estudi de Paisatge que s'elabore amb dita PAT*.

Si bé no es tramita conjuntament el present PMoMe amb el PAT de Castelló, no elaborant-se, per tant, un únic EATE i, en conseqüència,

un únic Estudi de Paisatge, sí que es té en compte la vinculació del PMoMe amb el PAT, incorporant al present estudi tota la informació que siga aplicable, i tenint en compte a més en altres documents del PMoMe aquells aspectes que tinguen influència i puguen condicionar al desenvolupament d'unes propostes o altres en termes territorials.

Conforme a l'exposat, s'efectua el **present Estudi de Paisatge, el qual es nodreix de la informació obtinguda i analitzada en el PAT de Castelló** en referència a la caracterització territorial i del paisatge (definició d'unitats de paisatge, recursos visuals i paisatgístics), anàlisi visual i valoració de les unitats i recursos de paisatge, ja que l'àmbit estricte del PMoMe de Castelló es troba immers dins de l'àmbit del PAT de Castelló.

Les directrius finalment proposades i normes d'integració paisatgística (criteris d'integració paisatgística) es realitzaran sobre la base de les actuacions programades en el PMoMe de Castelló, tenint en compte les directrius establides en el Document d'Abast que juntament amb el EATE i la present Versió Preliminar del Pla se sotmetran a consultes i participació pública.



En informe emés el 19 de novembre de 2018 en matèria d'Infraestructura Verda i Paisatge per la Direcció General d'Ordenació del Territori, Urbanisme i Paisatge s'indica que *l'Estudi de Paisatge haurà de garantir que les propostes i alternatives de traçat i disseny, ampliació o modificació d'infraestructures, compleixen amb les determinacions establides en la ETCV, en concret la Directriu 118, tenint present que en l'àmbit es troben diversos Paisatges de Rellevància Regional (PRR) com per exemple la Serra d'Espadà i l'Horta de la Plana de Castelló amb alt valor paisatgístic, ambiental i cultural.*

Per tant, en compliment amb què es disposa per organisme competent en matèria de paisatge, les propostes aniran encaminades cap a actuacions respectuoses amb el medi ambient i el paisatge, definint una sèrie de criteris paisatgístics perquè es tinguen en compte a l'hora de la seua execució i s'integre perfectament en l'entorn en el qual es consideren no generant barreres visuals i facilitant la connexió entre elements de la infraestructura verda.

## 1.2. Descripció del Pla

El Pla de Mobilitat Metropolitana Sostenible de Castelló es posiciona com un instrument de referència del qual es derivarà el conjunt d'actuacions previstes per a aconseguir un sistema de mobilitat sostenible de persones i mercaderies en l'entorn metropolità de Castelló.

En aquest sentit, els principis i actuacions del PMoMe estan profundament lligats i van en la línia marcada pel Pla d'Acció Territorial de l'àrea funcional de Castelló que està elaborant la Conselleria d'Habitatge, Obres Públiques i Ordenació del territori a fi de definir un model territorial sostenible per a l'àrea funcional de Castelló.

Així mateix, aquest Pla també es troba relacionat íntimament amb el programa estratègic per a la millora de la Mobilitat, Infraestructures i el Transport de la Comunitat Valenciana, *Un eix*, que els seus tres objectius fonamentals poden considerar-se, en gran manera, coincidents entre tots dos programes:

- Repartiment modal equilibrat: mobilitat sostenible.
- Millor accessibilitat a tot el territori: serveis i infraestructures.
- Competitivitat del teixit productiu: infraestructures i logística.

D'altra banda, de manera simultània s'estan realitzant les consultories per al disseny del Nou Mapa Concessional dels serveis de transport regular de viatgers per carretera, que s'han de tindre en compte amb la finalitat d'elaborar un pla alineat amb el conjunt d'iniciatives que la Generalitat està duent a terme en matèria de mobilitat i sostenibilitat.

Finalment, els Plans de Mobilitat Urbana Sostenible dels municipis de l'àmbit són també elements clau a considerar en nom d'una proposta territorial coordinada i coherent.

En el PMoMe de l'Àrea de Castelló es consideren dos àmbits:

- Àmbit estricte compost per 14 municipis: Castelló de la Plana, Vila-real, Borriana, Almassora, Onda, Benicàssim, Nules, L'Alcora, Orpesa, Betxi, Borriol, Les Alqueries, La Vilavella i Sant Joan de Moró.
- Àmbit ampliat compost per 70 municipis de l'àmbit i coincident amb el definit en l'àrea funcional de Castelló (Pla d'Acció Territorial-PAT de Castelló), ja que algunes de les propostes del PMoMe podrien, fins i tot estant situades en l'àmbit ampliat, incidir en la mobilitat en l'àmbit estricte.

**Imatge 1.- Àmbits: estricte (beix) i ampliat (gris) del PMoMe Castelló.**



Font: Elaboració pròpia

En aquest sentit, es considera que podria avaluar-se en el Pla l'establiment de mesures situades fora de l'àmbit estricte del PMoMe (en l'àmbit ampliat) que generaren efectes positius en la mobilitat de tots dos àmbits. D'aquesta manera, es permetrà donar continuïtat i permeabilitat a l'anàlisi de la mobilitat, així com en termes d'infraestructura verda evitar la fragmentació d'espais i dotar d'una visió més global als espais d'interès ambiental-paisatgístic i cultural existents, permetent la seua connexió ecològica i la seua posada en valor a escala supramunicipal.

Finalment, la consideració dels dos àmbits facilitarà la coordinació i coherència entre els dos plans (PAT i PMoMe) que s'estan elaborant amb caràcter supramunicipal a la província de Castelló.



### 1.3. Objectius del Pla

Es defineixen a continuació els objectius detallats del Pla de Mobilitat Sostenible de l'àrea de Castelló:

1. Consolidar l'àmbit del Pla com a àrea metropolitana madura que facilite els intercanvis àgils de persones i mercaderies imprescindibles per a garantir el desenvolupament i benestar de la població.
2. Potenciar el transport públic. Millorar la cobertura, qualitat, seguretat i accessibilitat del servei i fomentar la intermodalitat entre el transport públic urbà i les maneres de transport no mecanitzats amb el transport interurbà, ferroviari o autobús.
3. Equilibrar el repartiment modal entre el vehicle privat, transporte públic i maneres no mecanitzades, mitjançant el transvasament de persones usuàries del vehicle privat al sistema de transport col·lectiu, així com a les maneres no mecanitzades.
4. Fomentar la integració institucional, tarifària, física i operativa dels diferents sistemes de transport públic per a afavorir la intermodalitat en l'àmbit.
5. Gestionar eficaçment el trànsit i el sistema d'estacionament en congruència amb les polítiques de potenciació del transport públic i de les maneres no mecanitzades de desplaçament.
6. Potenciar la incorporació d'estacionaments de dissuasió en les estacions i parades localitzades en els accessos a la ciutat com a mitjà per a fomentar l'intercanvi entre el vehicle privat i les maneres de transport públic, possibilitant així l'elecció òptima per a cada etapa del desplaçament.
7. Recuperar espai de la via pública per a les maneres no mecanitzades de transport (vianants i ciclistes), millorant la qualitat de l'entorn urbà i retornant als carrers i places el seu protagonisme com a espais de convivència de primer nivell.
8. Millorar les operacions de càrrega, distribució i descàrrega de mercaderies per a mantenir la seua funció essencial amb el menor perjudici possible per a la resta de persones usuàries de l'espai públic.
9. Reduir emissions contaminants i soroll i garantir un consum energètic més eficient en l'àmbit de la mobilitat.
10. Potenciar la renovació de les flotes de vehicles en vehicles menys contaminants (híbrids, elèctrics, gas, etc.) tant en l'àmbit privat com institucional.
11. Promoure les noves tecnologies aplicades a la mobilitat per a facilitar la coordinació tarifària, l'intercanvi modal, la millora de l'accessibilitat, la reducció de l'accidentalitat, la informació en temps real i la comoditat de persones usuàries.
12. Promoure la mobilitat sostenible en els desplaçaments als grans centres atractors.
13. Crear estratègies de mobilitat segura i sostenible en els desplaçaments laborals tendents a eliminar desplaçaments innecessaris, acurtar els desplaçaments existents (acordant polítiques de mobilitat geogràfica) i el foment de les maneres de desplaçament sostenibles (rutes d'empresa i llançadores, polítiques dissuasives d'aparcament, promoció del cotxe compartit o car pooling i del cotxe multiusuari o car sharing, foment de les rutes per als vianants i ciclistes, flexibilitat horària, flexibilitat retributiva amb les targetes de transport públic...).
14. Incorporar criteris de mobilitat sostenible en la política urbanística i territorial que aposten per la ciutat compacta mediterrània, amb barris i districtes equilibrats en termes de residència, ocupació, serveis i equipaments.
15. Avaluar la idoneïtat i especificitats requerides per a impulsar la creació d'una Autoritat Única de Transport en l'àrea, que facilite la integració modal, tarifària i administrativa en l'àmbit en benefici de les formes de desplaçament més sostenibles.

16. Promoure la més àmplia participació ciutadana en l'elaboració i posterior gestió del Pla.
17. Informar i educar a la població, especialment als més joves, en els avantatges de desenvolupar hàbits de mobilitat més sostenibles.
18. Millorar la seguretat dels desplaçaments, reduir l'accidentalitat i focalitzar les actuacions prestant especial atenció a la persona usuària més vulnerable.
19. Suprimir barreres que puguen dificultar o impedir els desplaçaments de les persones amb mobilitat reduïda, de persones majors, que circulen amb carrets de bebé... (accessibilitat universal).

Aquests objectius detallats, que inclouen entre altres els Objectius del Pacte Valencià per a la Mobilitat Segura i Sostenible, es posicionen com l'origen de les propostes del Pla de Mobilitat Metropolitana de l'àrea de Castelló, que es presenten en apartats posteriors.

### 1.4. Àmbit i contingut de l'Estudi de Paisatge

L'àmbit de l'Estudi de Paisatge del PMoMe de Castelló es correspon amb l'àmbit estricte del PMoMe de Castelló, descrita anteriorment.

En referència al contingut de l'Estudi de Paisatge aquest s'ajustarà al contingut mínim establert pel TRLOTUP en el seu Annex I.

Delimitat l'àrea d'estudi, que correspon amb l'àmbit estricte del PMoMe de Castelló, es realitza una caracterització del paisatge basat en una anàlisi del territori que permetrà la definició de recursos paisatgístics (ambientals, culturals i visuals) i d'unitats de paisatge per a posteriorment passar a la valoració del paisatge i anàlisi visual que permetran definir els objectius de qualitat paisatgística i els impactes del PMoMe de Castelló sobre aquests, per a finalment establir les mesures i normes d'integració paisatgística.

### 1.5. Altres instruments i plans de rellevància paisatgística d'aplicació en l'àmbit

- Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana (ETCV) aprovada pel Decret 1/2011, de 13 de gener, del Consell: instrument que defineix un model territorial per al desenvolupament sostenible de la Comunitat Valenciana.
- Pla d'Acció Territorial Forestal de la Comunitat Valenciana (PATFOR) aprovat pel Decret 58/2013, de 3 de maig, del Consell: instrument d'ordenació territorial i planificació forestal.
- Pla d'Acció Territorial de la Infraestructura Verda del Litoral de la Comunitat Valenciana (PATIVEL) – actualment declarat nul per sentència no ferma del TSJCV: instrument d'ordenació territorial amb l'objectiu de conservar i millorar la qualitat dels espais litorals.
- Pla d'Acció Territorial sobre Prevenció del Risc d'Inundació en la Comunitat Valenciana (PATRICOVA) aprovat pel Decret 201/2015, de 29 d'octubre, del Consell: instrument per a la gestió del territori entre els propòsits del qual es troba orientar els desenvolupaments urbanístics i territorials cap a les àrees no inundables o de menor risc
- Plans d'Ordenació dels Recursos Naturals (PORN) i Plans Rectors d'Ús i Gestió (PRUG) com a instruments d'ordenació ambiental dels espais naturals protegits.
- Estudis de Paisatge dels Plans Generals dels municipis de l'àmbit del PMoMe.

## 2. CARACTERITZACIÓ DEL PAISATGE

La caracterització del paisatge engloba una anàlisi del territori sobre la base del qual es defineixen uns recursos paisatgístics d'interès ambiental, cultural i visual i finalment es delimiten unes unitats de paisatge homogènies sobre la base d'aquesta anàlisi efectuada, a partir de les quals a partir d'una anàlisi visual de les mateixes es procedeix a una valoració del paisatge.

La caracterització del paisatge i determinació de la seua valoració i fragilitat de l'àmbit d'estudi, tal com queda definit en el TRL0TUP s'efectua *mitjançant la delimitació, i anàlisi, de les unitats de paisatge –definides segons l'article 8.d d'aquest text refós– i dels recursos paisatgístics compresos en l'àmbit d'estudi. Es descriuran els aspectes rellevants de la situació actual del paisatge i la seua contribució a la infraestructura verda, identificant els problemes o conflictes paisatgístics que ho degraden.*

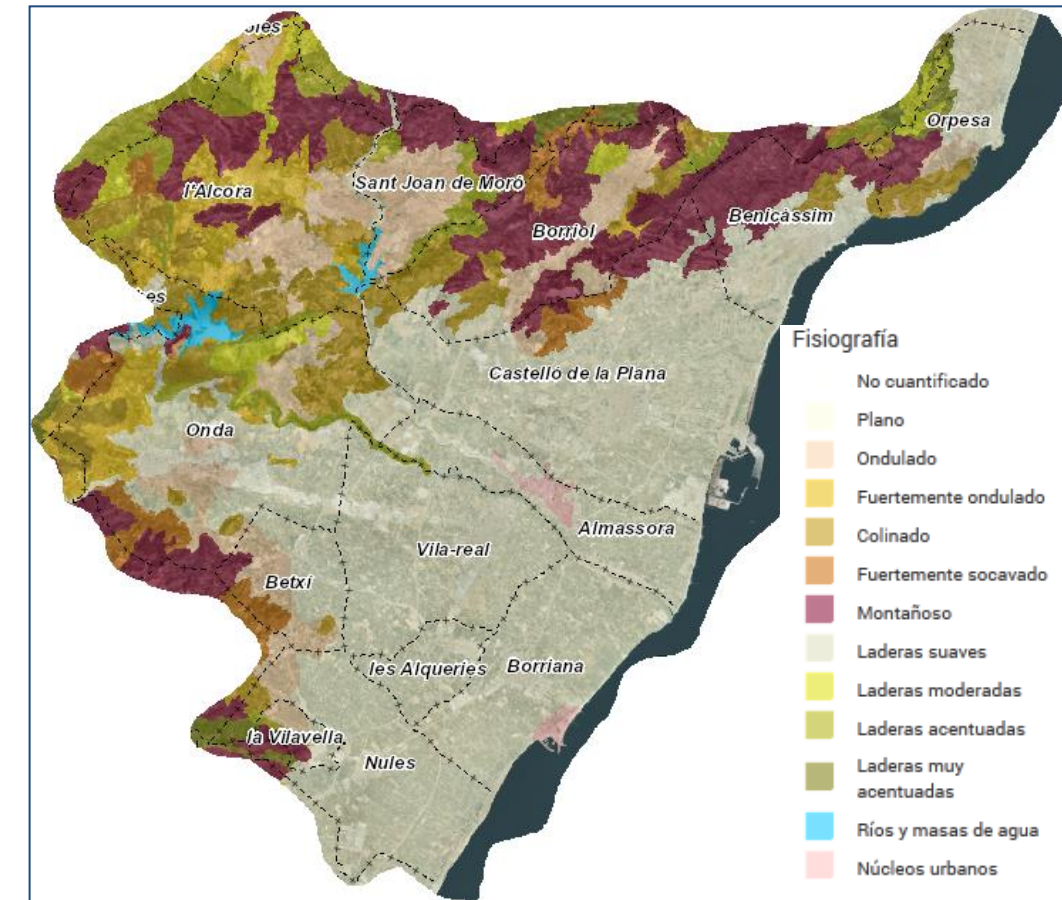
Tal com s'ha indicat anteriorment, per a la caracterització del paisatge s'extrau la informació rellevant i d'aplicació de l'Estudi de Paisatge del PAT de Castelló, ja que l'àmbit estricte del present PMoMe queda englobat dins de l'àrea funcional del PAT i són dos instruments d'ordenació urbanística i de mobilitat respectivament que han de coordinar-se, tal com estableix l'òrgan ambiental en el Document d'Abast del EATE del present PMoMe de Castelló.

### 2.1. Anàlisi del territori

#### 2.1.1. Relleu

El **relleu** en l'àmbit estricte d'influència del PMoMe de Castelló, tal com s'observa en la imatge exposada a continuació i com s'ha reflectit amb anterioritat, pot dividir-se en dues zones clarament diferenciades: d'una banda, la **zona litoral**, pràcticament plana, que ho integren els municipis costaners com Nules, Borriana, Almassora i Castelló de la Plana íntegrament i Benicàssim i Orpesa en una part del seu municipi així com municipis adjacents com Vila-real i Els Alqueríes, i la **zona interior** constituïda majoritàriament per terrenys fortament ondulats i muntanyencs associats en la zona SOTA a la presència de la Serra d'Espadà (municipis de la Vilavella, Betxí i Onda), en el NE a la Serra d'Oropesa (municipi d'Oropesa) a la Serra de les Santes (municipis de Benicàssim i Borriol) i Serra del Desert de les Palmes (Benicàssim) i en la zona Oest a la Serra de L'Alcora (municipi de L'Alcora).

Imatge 2.- Fisiografia en l'àmbit estricte del PMoMe de Castelló.



Font: Visor cartogràfic ICV (consulta novembre 2018)

L'elevada proporció del territori amb pendents elevats, ha reduït l'espai apte per a urbanitzar i ha obligat l'activitat humana a ocupar de manera intensiva les zones planes més pròximes a la costa exceptuant aquelles zones que per les seues característiques i proximitat a rius té perillositat d'inundació.

#### 2.1.2. Hidrografia

Quant a la hidrografia, travessant en el seu tram final la plana litoral de Castelló cal destacar el **riu Millars**, com el curs fluvial de major importància tant en longitud com en cabal.

Afluent del riu Millars, i d'influència en l'àmbit del present PMoMe, es troba la **rambla de la Viuda** la qual discorre pels municipis de L'Alcora, Borriol i Almassora on s'incorpora al riu Millars.

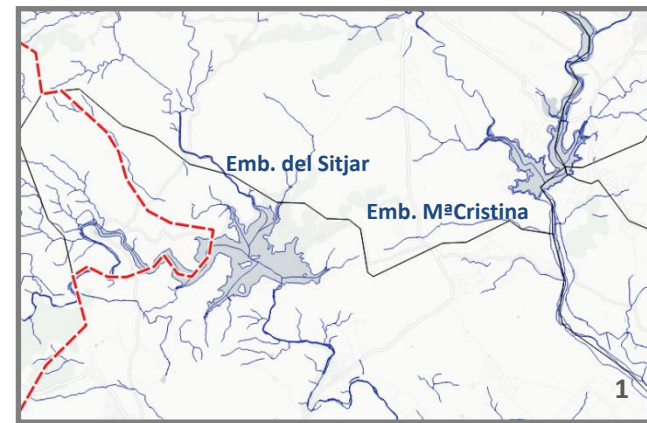
Altres conques de menor entitat en l'àmbit les constitueixen el **riu Sec de Borriol** (zona Nord de Castelló) i **riu Sec de Betxí o Sonella** el qual travessa els termes municipals de Borriana, Vila-real i Betxí. Es tracta de llits amb una marcada irregularitat interanual.

Tal com s'indica en el PAT d'Infraestructura Verda i Paisatge, actualment pendent d'aprovació, "*des d'una perspectiva ecològica, cal destacar la importància dels rius com a corredors biològics. Des d'una perspectiva agrològica, a través dels rius es generen canals, séquies i embassaments de gran interès paisatgístic*".

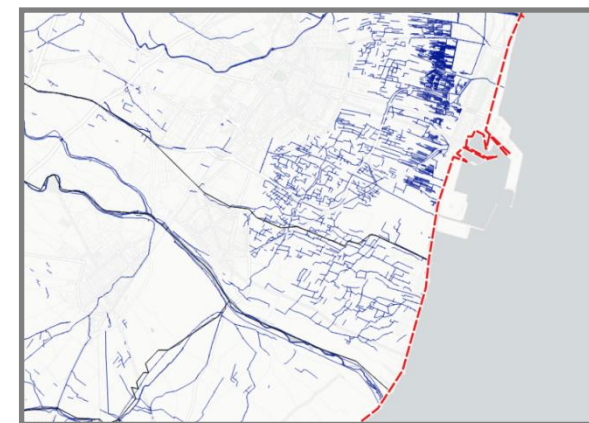


En aquesta línia, tant el riu Millars com la Rambla de la Vidua i el riu Sec de Borriol, actuen com a corredors **biològics**, sent vectors de connexió entre els espais litorals i els espais naturals interiors en l'àmbit estricte del PMoMe.

A més, destacar la presència d'embassaments com el del Sitjar i M<sup>a</sup> Cristina, així com una extensa xarxa de séquies que nodreix tota la matriu agrícola existent en l'àmbit que, encara que no estan catalogats com a zones protegides, són elements naturals integrants de la infraestructura verda territorial a tindre en compte per a garantir la seua conservació, feta valdre i connexió.

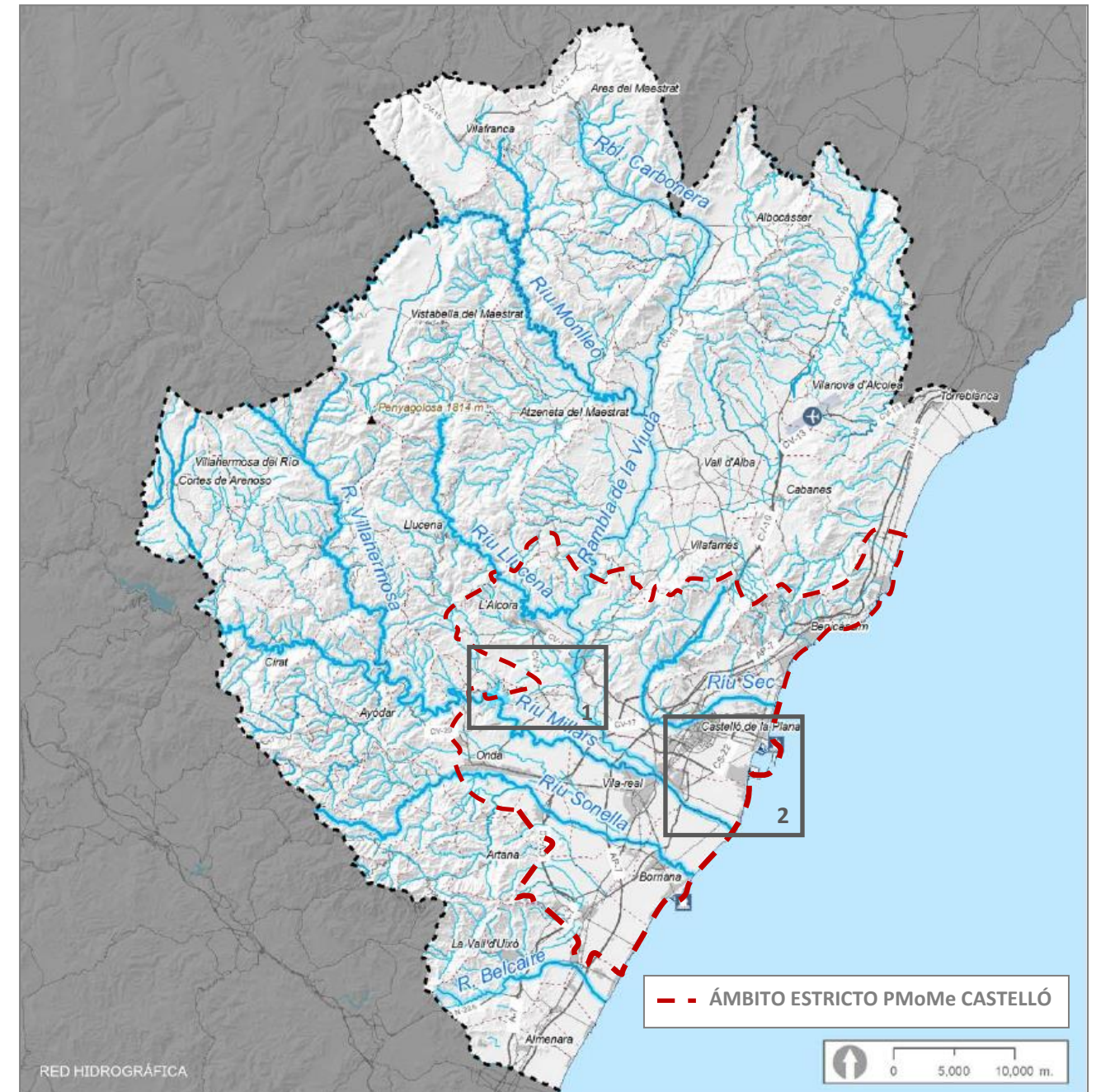


Embalses del Sitjar y M<sup>a</sup> Cristina



Red de acequias La Plana de Castelló

Imatge 3.- Hidrografia principal en l'àmbit estricte del PMoMe de Castelló.



Font: PAT de Castelló (inclouent àmbit estricte del present PMoMe)



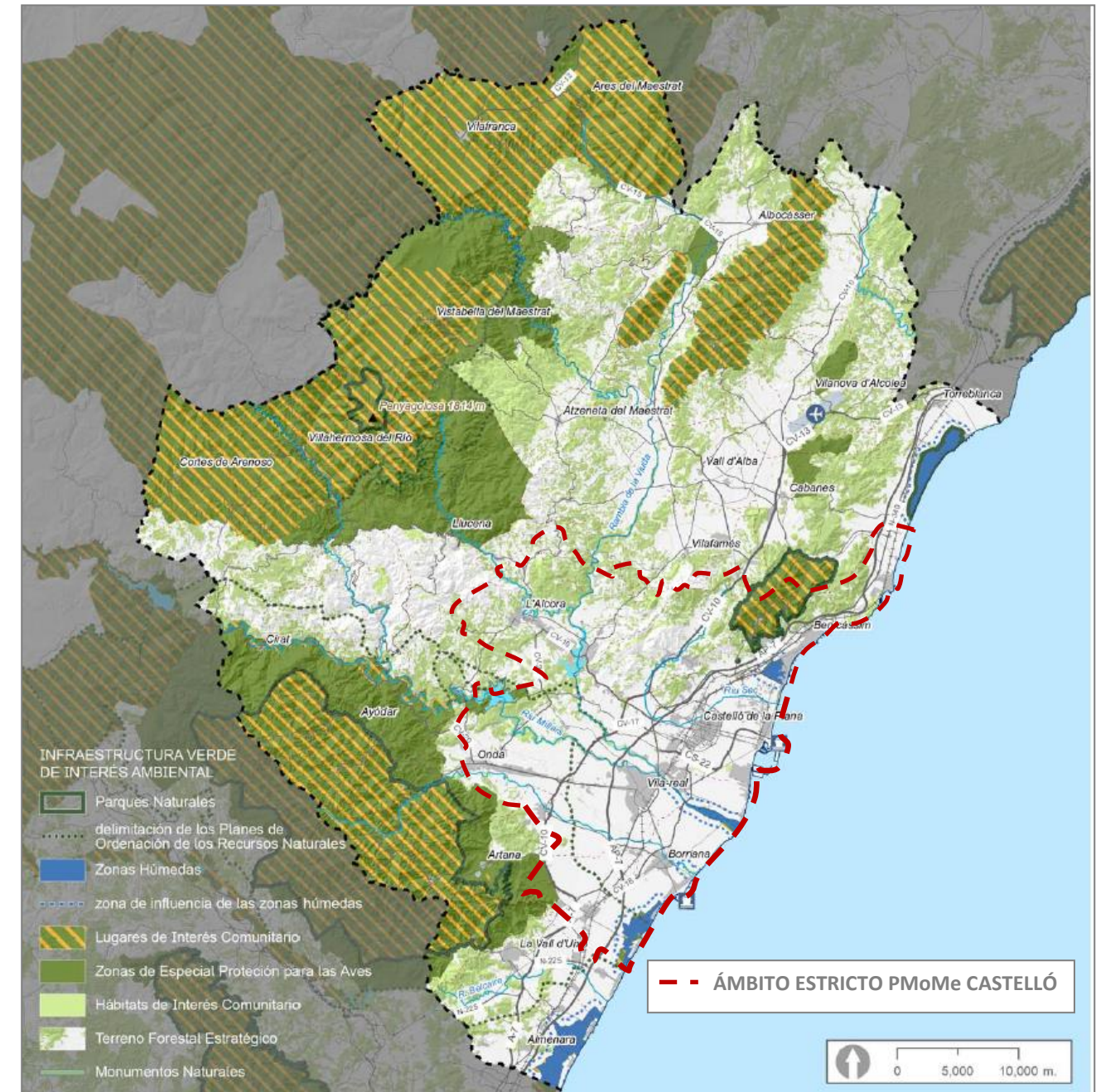
### 2.1.3. Espais de valor natural i règim de protecció del sòl

A part dels corredors **biològics** corresponents al riu Millars com la Rambla de la Viuda i el riu Sec de Borriol cal destacar els següents espais de valor natural:

- En la zona interior, els **espais protegits Xarxa Natura 2000**: el Desert de les Palmes i la Serra d'Espadà.
- En la zona litoral, les **zones humides** del riu Millars, la marjal de Nules-Borriana i el Clot de la Mare de Déu, les quals porten associada perillositat d'inundació.

A més aquests espais protegits, porten associat altres figures de protecció com ho són els **terrenys forestals estratègics PATFOR** (Borriol, Onda, Benicàssim, Betxí, Vilavella i Nules), **Hàbitats d'Interés Comunitari** (Borriol, Onda, Benicàssim, Betxí, Vilavella, Nules, Castelló, Borriana, Sant Joan de Moró, L'Alcora...), **microreserves** (Torre de la Colomera a Orpesa i Agulles de Santa Àgueda a Benicàssim), **Monts d'Utilitat Pública** (muntanya catalogada barranc Roget a Vilavella, muntanya catalogada embassament de Sitjar a Onda i muntanya catalogada Agulles de Santa Àgueda a Benicàssim).

Imatge 4.- Espais de valor natural en l'àmbit estricte del PMoMe de Castelló.



Font: PAT de Castelló (incloent àmbit estricte del present PMoMe)

A més d'aquests espais protegits, cal remarcar la importància del **Sòl No Urbanitzable Protegit** com a espai d'interés ambiental, que a més d'anar també associat a aquests espais pot anar associat a una altra mena d'espais com són els d'interés cultural-agrícola, corredors fluvials... i que en moltes ocasions serveixen per a donar coherència a la delimitació de la Infraestructura Verda.

Tal com s'observa en l'apartat de planejament urbanístic, municipis com Almassora (riu Millars i camps de cultiu), Benicàssim (Desert de les Palmes) i Borriol presenten una àmplia superfície d'aquesta classe de sòl. A

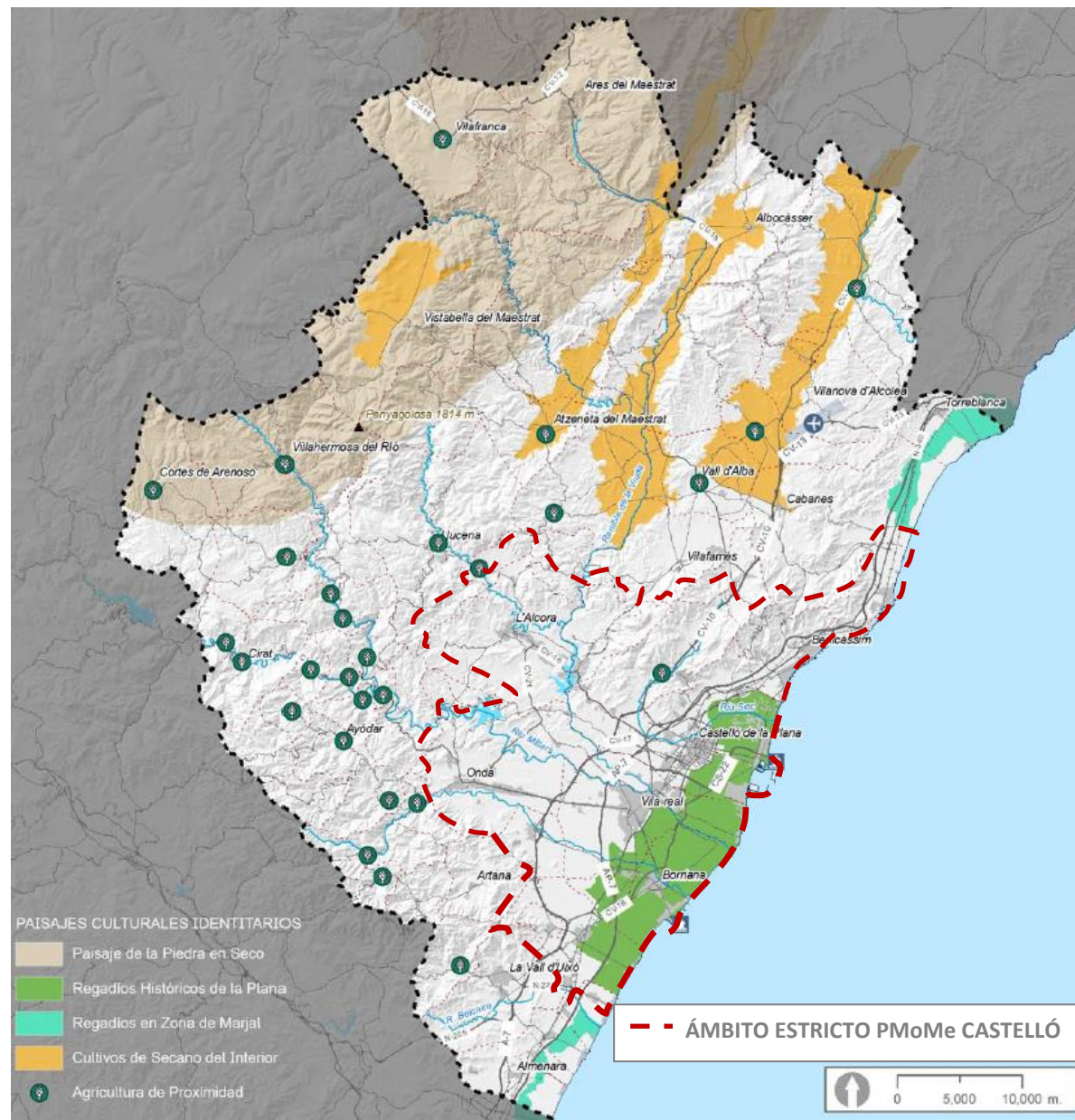


més, aquesta classe de sòl és present en una àmplia superfície vorejant el límit d'aquest àmbit estricte del PMoMe (per la presència d'enclavaments muntanyencs d'interés), sent d'especial rellevància la seua permeabilitat i continuïtat amb l'àmbit ampliat d'aquest.

La protecció d'aquests espais té el seu reflex en el règim de protecció de sòl que estableix el PAT de Castelló.

En referència a Sòls No Urbanitzables Protegits, el PAT de Castelló estableix unes àrees agrícoles d'interés, incloent-hi dins de l'àmbit estricte del PMoMe els regadius històrics de la Plana de Nules-Borriana, de Vila-real i de Castelló.

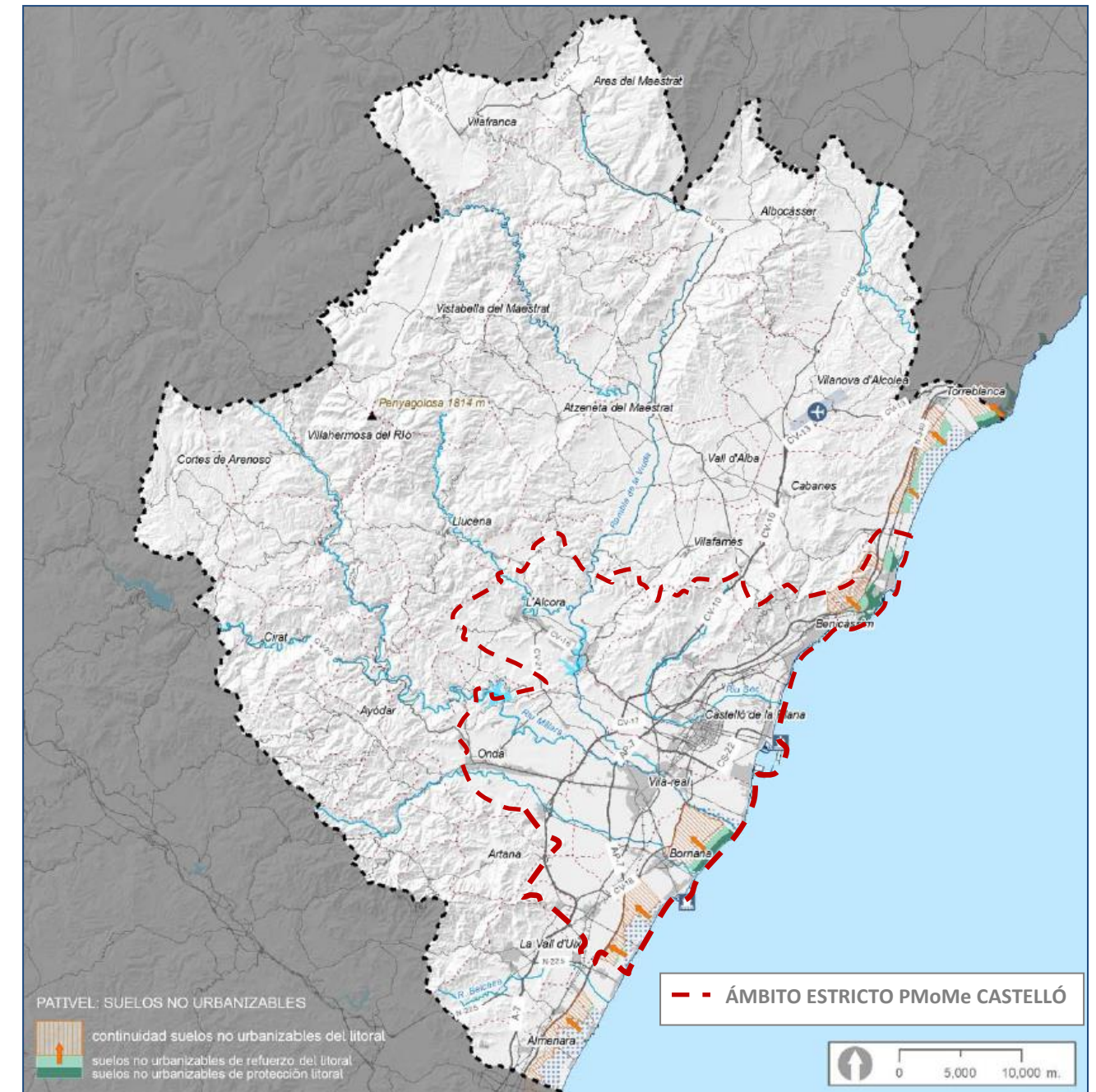
**Imatge 5.- Àrees agrícoles d'interés en l'àmbit estricte del PMoMe de Castelló.**



Font: PAT de Castelló (inclouent àmbit estricte del present PMoMe)

A més, el PAT de Castelló incorpora en la Infraestructura Verda d'interés territorial, els sòls no urbanitzables del litoral que estableix el PATIVEL (actualment declarat nul per sentència no ferma del TSJCV) i que donen continuïtat als Sòls No Urbanitzables de Protecció i de Reforç del Litoral, així com els sòls que donen continuïtat de manera directa a zones humides del litoral (Marjal de Nules-Borriana...).

**Imatge 6.- Sòls No Urbanitzables PATIVEL en l'àmbit estricte del PMoMe de Castelló.**



Font: PAT de Castelló (inclouent àmbit estricte del present PMoMe)



En conjunt en l'àmbit del PMoMe de Castelló, el territori ofereix una variada tipologia d'espais oberts i de paisatges relacionats, fruit d'una diversitat elevada del marc físic en aquesta zona, del sistema natural i de la interacció amb les activitats socials.

Aquests espais naturals porten associats importants valors de caràcter natural, social, econòmic i paisatgístic, a pesar que la tendència en aquestes zones de Castelló amb processos urbanitzadors de manera dispersa i ocupació de terrenys en detriment de la matriu agrícola, ha portat a un estat de conservació desfavorable i a una pèrdua de qualitat dels paisatges que l'integren.

#### 2.1.4. Connectivitat ecològica

Tal com s'ha analitzat en profunditat en el PAT de Castelló i s'ha incorporat en el present document, s'han identificat punts conflictius per a la connectivitat ecològica, produïts per la construcció d'infraestructures de transport, a les quals se'ls ha associat un efecte barrera i a més una superfície fragmentada del territori causat per l'efecte sinèrgic de les mateixes en determinades zones.

Els punts d'encreuament de les infraestructures lineals de transport que generen efecte barrera amb els connectors fluvials són:

- rambla de la Viuda (CV-190 / CV-10 / AP-7).
- riu Millars (CV-10 / AP-7 / N-340 / N-340A / FFCC / CV-18).
- riu Sonella o riu Sec o de Betxí (CV-10 / AP-7 / N-340 / FFCC / CV-18).

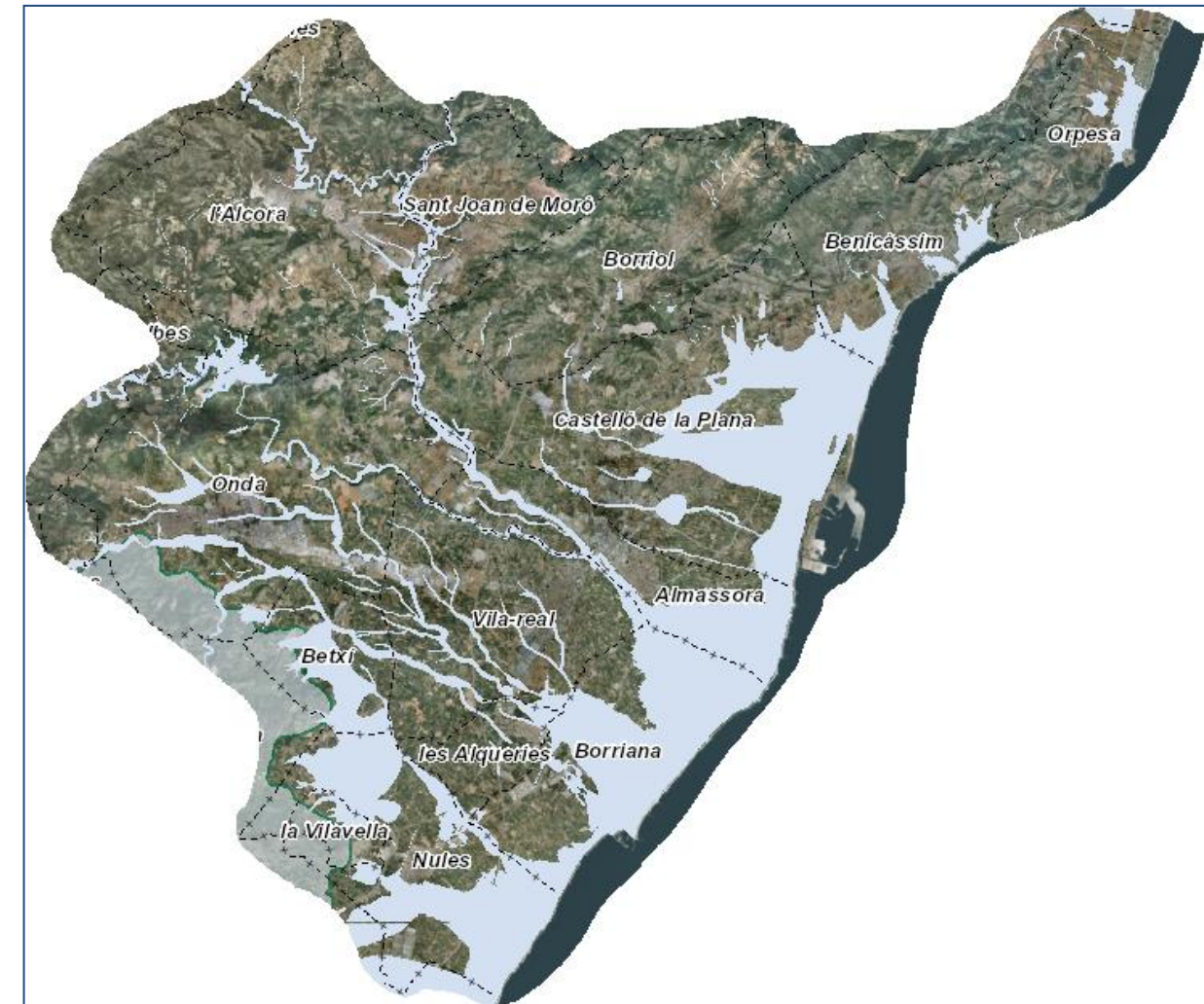
A més, cal destacar l'elevada superfície fragmentada en el territori, sent especialment acusat en municipis com Onda, Vilareal, Borriana, tal com es desenvolupa posteriorment en el present document.

#### 2.1.5. Riscos naturals

Referent a riscos naturals existents en l'àmbit del PMoMe, cal tindre en compte principalment la **perillositat d'inundació** (PATRICOVA) associada als cursos fluvials existents, l'envolupant ocupa dels quals tota la franja litoral de l'àmbit del PMoMe.

Segons informe de 4 d'octubre de 2018 elaborat pel Servei d'Ordenació del Territori s'assenyala que el **PMoMe és COMPATIBLE amb la normativa del PATRICOVA**, no obstant això, ja que es troba afectat per risc d'inundació, les actuacions que es deriven del Pla de Mobilitat hauran de ser objecte d'informe cas per cas, per a determinar la seua particular compatibilitat i adequació a la Normativa del PATRICOVA.

**Imatge 7.- Envolupant perillositat d'inundació i ZAU de la Serra d'Espadà en l'àmbit estricte del PMoMe de Castelló.**



Font: Visor cartogràfic ICV (consulta març 2019)

Amb relació al **risc d'incendis forestals**, el Servei de Prevenció d'Incendis Forestals el 21 de setembre de 2018 informa, que des del seu àmbit competencial, de l'aplicació del Pla no es derivaran efectes negatius sobre el medi ambient, i que la prevenció d'incendis forestals, en aquest cas, hauria de centrar-se quasi en exclusiva en l'àmbit del Parc Natural del Desert de les Palmes i en les determinacions del Pla de Prevenció d'Incendis Forestals del PN del Desert de les Palmes.

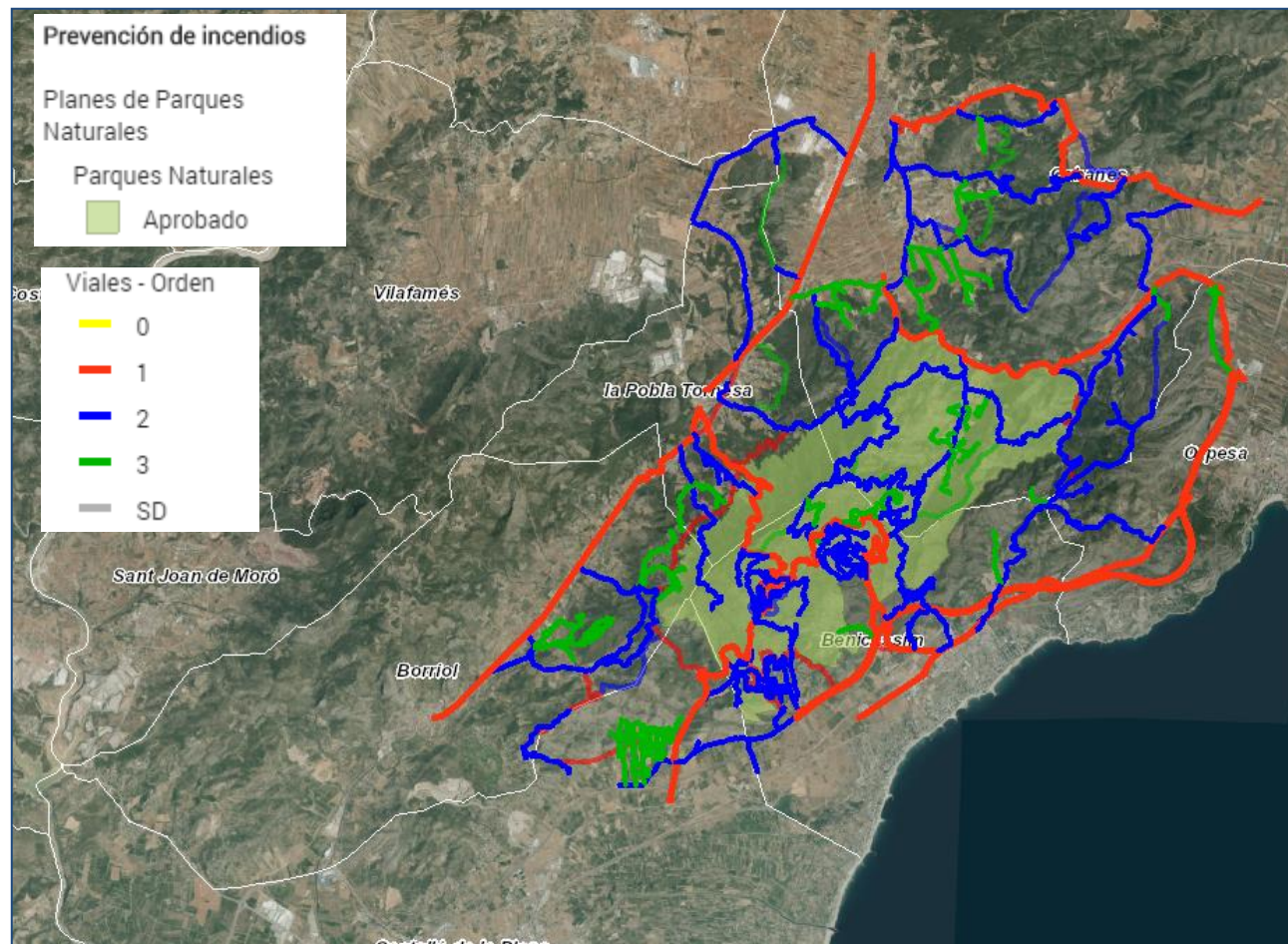
A més destacar tot l'àmbit de corresponent a la **Serra d'Espadà**, catalogada com a "**Zona d'Actuació Urgent (ZAU)**" (regulat per Decret 104/2004) en referència a prevenció d'incendis, que afecta els municipis de La Vilavella, Betxí i Onda on s'haurà de parar atenció, juntament amb l'àmbit que abasta el **Pla de Prevenció d'Incendis Forestals del Parc Natural del Desert de les Palmes** (Benicàssim, Borriol, Castelló i Oropesa), en el nostre cas concret a les infraestructures de mobilitat, així com tindre en compte les condicions de connectivitat i accessibilitat d'aquestes zones.



Respecte a la resta de riscos possibles en l'àmbit, els relacionats a tipus d'orografia del terreny, com a riscos **d'erosió i de lliscament i desprendiment**, són presents en els municipis que configuren el límit interior de l'àmbit del PMoMe, per la seua proximitat a enclavaments muntanyencs, com Sant Joan de Moró, Borriol, Onda i la Vilavella, presenten alguna zona puntual amb el risc de lliscament i desprendiment "mitjà" i amb riscos alts d'erosió en les zones pròximes a la Serra d'Espadà.

Segons consulta efectuada al Pla de Prevenció d'Incendis Forestals del PN del Desert de les Palmes, com a actuacions previstes a dur a terme per a la prevenció d'incendis en aquest espai protegit està la recuperació i manteniment de les zones agrícoles, el pasturatge controlat, condicionament de les zones d'ús recreatiu... A més existeix una extensa xarxa viària i àrees de tallafocs (vegetació a mantenir) que aconseguen els termes municipals de Castelló, Borriol i Oropesa... que hauran de tindre's en compte a l'hora d'establir propostes en el present PMoMe compatibles amb aquestes zones.

**Imatge 8.- Vials i àrees Tallafocs del Parc Natural del Desert de les Palmes**



Font: Visor cartogràfic ICV (consulta gener 2020)

A més, en l'informe Servei de Prevenció d'Incendis Forestals anteriorment esmentat es recalca que d'acord amb l'article 210.5 del Decret legislatiu 1/2021, de 18 de juny, del Consell d'aprovació del text refós de la Llei d'ordenació del territori, urbanisme i paisatge "Totes les edificacions i activitats que estigueren implantades el 20 d'agost de 2014 que es regularitzen per qualsevol dels procediments legalment previstos, **hauran de disminuir**

**el risc d'incendis forestals** complint les regles de l'annex XI d'aquest text refós, o disposició reglamentària que la substituïska, únicament en la mesura en què l'exigisca el pla municipal de prevenció d'incendis, sense impedir la viabilitat del procés de legalització."

A més, d'acord amb l'article 30, del **DECRET 58/2013**, de 3 de maig, del Consell, pel qual s'aprova el Pla d'Acció Territorial Forestal de la Comunitat Valenciana (**PATFOR**):

Per a l'emissió de l'informe preceptiu de l'Administració forestal, regulat en l'article 62 de la Llei 3/1993, de 9 de desembre, de la Generalitat, Forestal de la Comunitat Valenciana, i en l'article 20 de la Llei 10/2004, de 9 de desembre, de la Generalitat, del Sòl no Urbanitzable (derogada per Decret legislatiu 1/2021), serà obligatòria la presentació, per part del promotor de l'actuació, d'un pla de prevenció d'incendis forestals, elaborat per un tècnic forestal amb formació universitària i que contindrà com a mínim **mesurades de prevenció, protecció i evacuació** contra incendis forestals, mitjançant actuacions silvícoles i d'infraestructures

En referència als **riscos de lliscament i desprendiment** en l'àmbit del PMoMe, en el cas del municipi de Benicàssim presenta elevades superfícies amb aquest risc que si bé aquest es qualifica de "baix" presenta un **risc d'erosió "alt"** en la zona corresponent a la Serra del Desert de les Palmes.

#### 2.1.6. Planejament urbanístic

En el PAT de Castelló, pel seu caràcter territorial, s'efectua una anàlisi urbanística exhaustiva de l'àmbit, adjuntant-se a continuació un breu resum d'aquest.

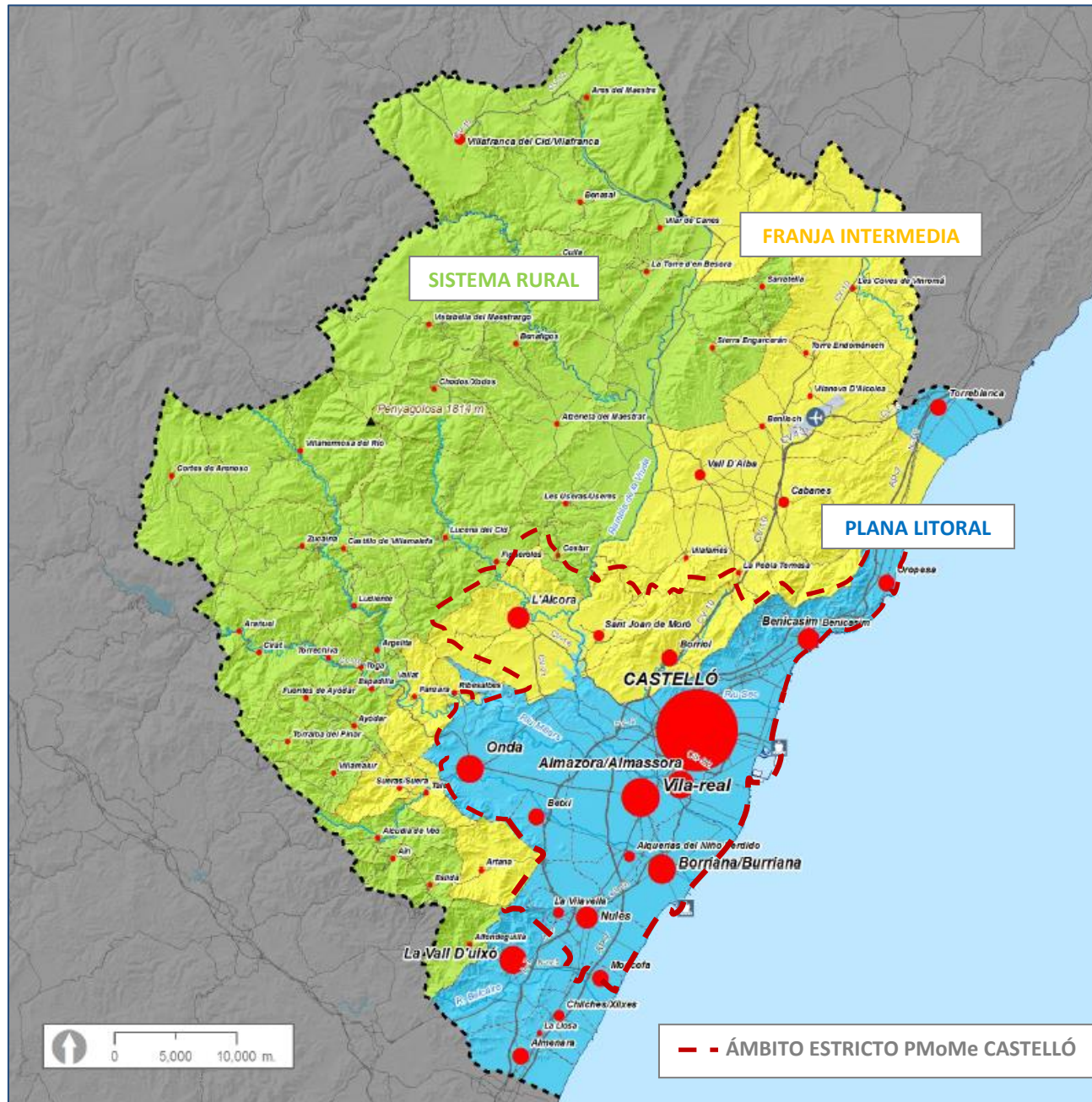
Tal com es comenta en el PAT respecte a àmbits territorials, *es pot parlar de tres realitats diferents en lloc de dos (litoral-interior), que estan reconegudes en l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana: la Plana Litoral (cota 100), la Franja Intermèdia del territori i el Sistema Rural.*

És per això que en el PAT de Castelló s'efectua una anàlisi del planejament urbanístic en cadascun dels tres àmbits, **Plana Litoral, Franja Intermèdia i Sistema Rural**, ja que cadascun té una problemàtica totalment diferent dels altres dos.

L'àmbit estricte del present PMoMe, tal com s'observa en la següent imatge extreta del PAT de Castelló, abasta municipis de la Plana Litoral i de la Franja Intermèdia, corresponent l'àmbit de Sistema Rural a municipis integrants de l'àmbit ampliat del PMoMe.

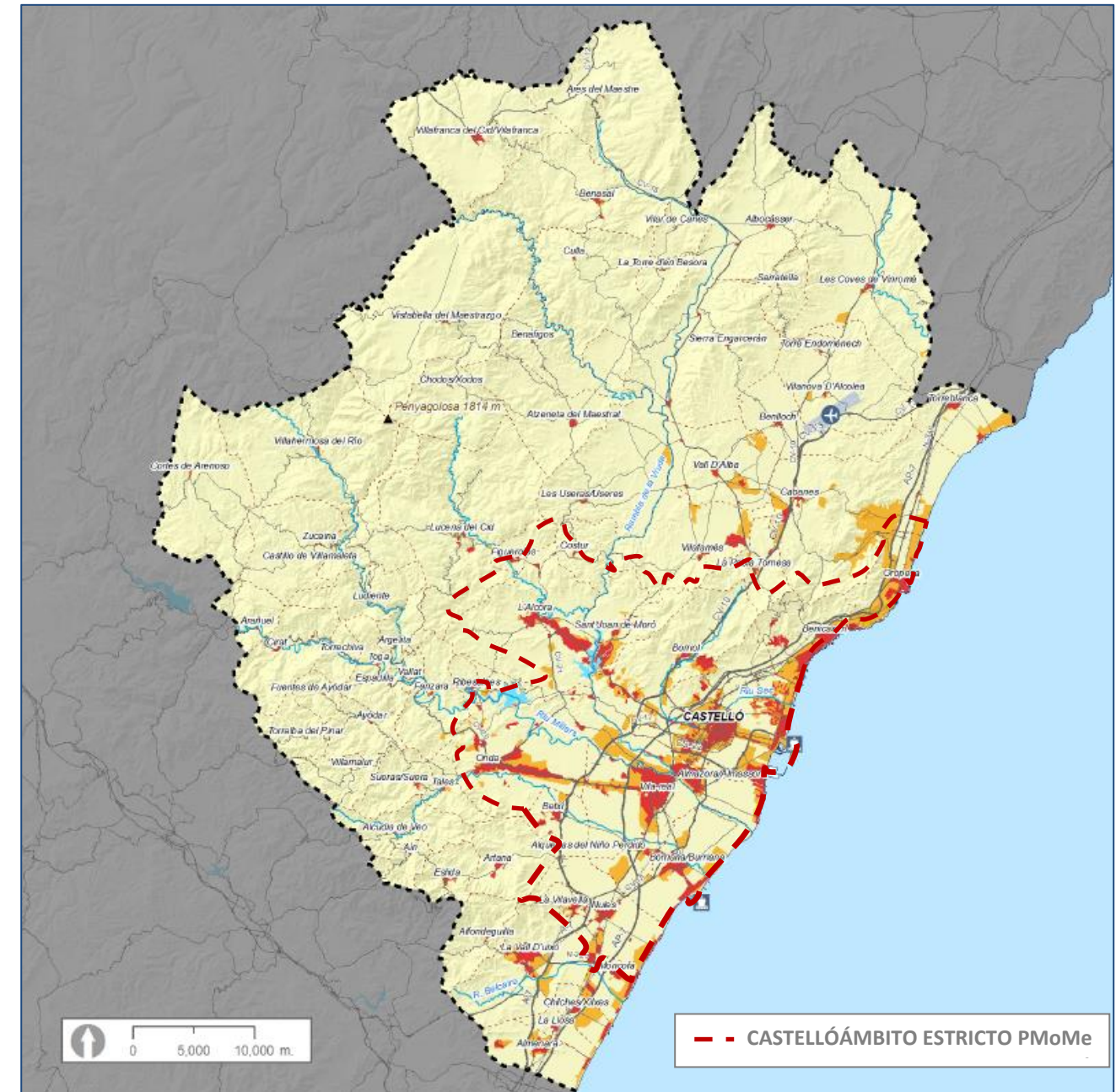


Imatge 9.- Distribució de població i àmbits territorials definits en PAT Castelló



Font: PAT de Castelló (inclouent àmbit estricte del present PMoMe)

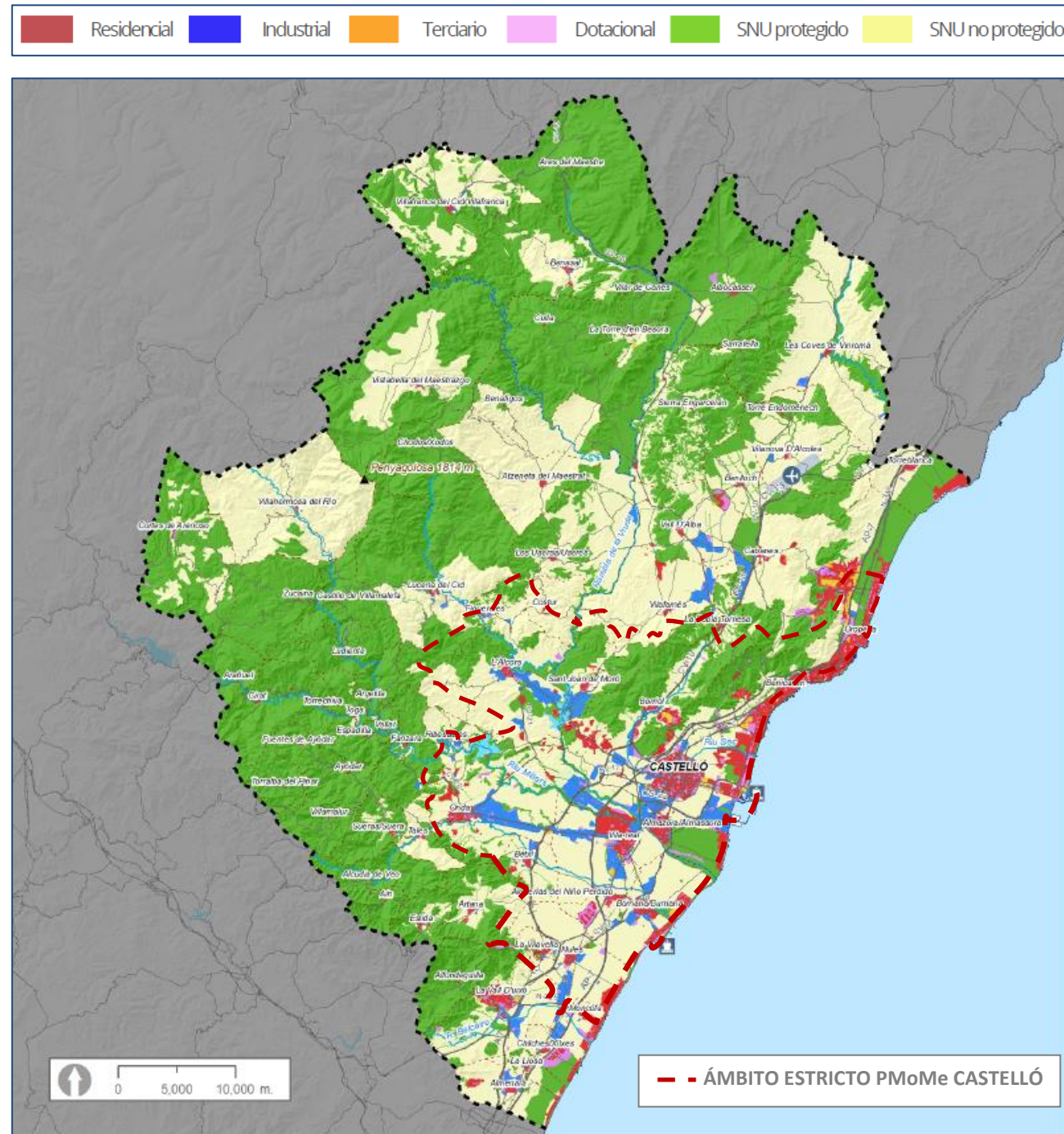
Imatge 10.- Classificació del sòl en l'Àrea Funcional de Castelló



Font: PAT de Castelló (inclouent àmbit estricte del present PMoMe)



Imatge 11.- Qualificació del sòl en l'Àrea Funcional de Castelló



Font: PAT de Castelló (incloent àmbit estricte del present PMoMe)

### Plana Litoral

Amb caràcter general els municipis de la Plana Litoral compten amb sòls residencials i industrials molt importants. Només en 3 municipis pràcticament no existeix sòl industrial en comparació amb el residencial (Torreblanca, Orpesa i Benicàssim), mentre que a Onda ocorre el contrari. La presència de sòl terciari se centra en les grans poblacions (Castelló de la Plana, Vila-real, la Vall d'Uixó) i en els municipis que preveuen la construcció de camps de golf (Torreblanca, Les Alqueries i Borriana).

La Plana Litoral, i més concretament l'Àrea Urbana Integrada de Castelló, és el centre de població i activitat de l'Àrea Funcional, la qual cosa es reflecteix en el planejament. En general, es tracta de municipis molt dinàmics, que compten amb uns plans desfasats, que no donen resposta als problemes territorials existents (conurbacions, mescla d'usos, etc.), ni a les demandes actuals, en molts casos.

En conjunt, en aquests municipis el sòl urbà classificat supera el 10% del total classificat, mentre que el sòl urbanitzable quasi aconsegueix al 14% d'aquest. Per tant, el sòl no urbanitzable se situa en el 76%. Aquesta xifra difereix, en molt, les dades obtingudes per als dos altres àmbits d'estudi (Franja Intermèdia i Sistema Rural) on el sòl no urbanitzable obté el 95% i 99% del territori, respectivament.

Respecte al sòl no urbanitzable protegit a la Plana Litoral només representa el 21% de la seua superfície, mentre que en la Franja Intermèdia és del 45% i en el Sistema Rural del 71%.

Lògicament, els municipis que més sòl urbà classifiquen són els de major població, com Castelló de la Plana (1.768 has) i Vila-real (931 has), seguits d'Onda (811 has) i de Benicàssim (621 has). No obstant això, quan analitzem el sòl urbanitzable, repeteix, en primer lloc, Castelló de la Plana (2.548 has), a continuació, Orpesa (1.104 has) i Onda (868 has).

Paradoxalment, també és Onda el municipi que més sòl no urbanitzable protegeix i, després d'ell, la Vall d'Uixó. Totes dues poblacions tenen una forta implantació d'activitat industrial. La justificació la trobem en el fet que són municipis que compten amb dos dels termes municipals més grans i que tots dos tenen bastant superfície muntanyenca (contraforts de la Serra d'Espadà).

### Franja Intermèdia

En conjunt, en aquests municipis el sòl urbà classificat no arriba al 2% del total, mentre que el sòl urbanitzable quasi aconsegueix el 4% d'aquest. Per tant, el sòl no urbanitzable se situa en el 94%. Aquesta xifra difereix, en molt, les dades obtingudes per a la Plana Litoral on el sòl no urbanitzable només representava el 76%. No obstant això, és lleugerament inferior a la corresponent al Sistema Rural on aquest tipus de sòl representa el 99% del territori.

Si analitzem el sòl no urbanitzable protegit, que aconsegueix el 45% de la seua superfície, ocorre el mateix. Augmenta respecte de la Plana Litoral on només representa el 21%, mentre que queda bastant per davall del 71% corresponent al Sistema Rural.

Lògicament, els municipis que més sòl urbà classifiquen són els de major activitat, com a l'Alcora (583 has), Borriol (245 has) i Sant Joan de Moró (236 has). A continuació, estan els municipis taulellers com a l'Alcora (228 has). També compta amb una important quantitat de sòl urbanitzable Borriol (359 has), per les seues urbanitzacions residencials.



Dins de l'àmbit estricte del PMoMe, el terme municipal de Borriol és el que més sòl no urbanitzable protegeix per posseir importants superfícies muntanyenques.

*Quant al sòl industrial consolidat (sòls urbans) torna a ser municipis com a l'Alcora (468 has) i Sant Joan de Moró (165 has) els que més tenen. Si ens centrem en el sòl industrial planificat, obtenim dins de l'àmbit del PMoMe a l'Alcora amb 140 has, juntament amb altres municipis fora de l'àmbit estricte del pla. Aquestes dades confirmen el trasllat de part de l'activitat industrial de la Plana Litoral cap a l'interior.*

Aquest dinamisme es reflecteix en les dues imatges anteriors (classificació i qualificació del sòl) en les quals s'aprecia amb claredat el considerable pes de l'Alcora en aquest sector.

*En conclusió, els municipis de la Franja Intermèdia en general no són molt dinàmics, a excepció de dins de l'àmbit de Borriol, Sant Joan de Moró i l'Alcora. Si bé és cert que s'ha produït un cert trasllat d'activitat del litoral cap a l'interior, aquests desenvolupaments no han acabat de consolidar-se. No existeixen els problemes territorials que té la Plana Litoral (conurbacions, mescla d'usos, etc.), sinó més aviat el problema és la falta d'activitat.*

*La posada en servei de l'aeroport de Castelló, la prolongació de la CV-10 cap al nord i els polígons industrials existents, són les bases del futur desenvolupament d'aquesta zona.*

#### Sistema Rural

*En conjunt, en aquests municipis el sòl urbà classificat és del 0,29% del total, mentre que el sòl urbanitzable és un 0,13% d'aquest. Per tant, el sòl no urbanitzable se situa en el 99,58%. Aquestes xifres, comparades amb les obtingudes en els altres dos àmbits, confirmen l'absència de població i d'activitat en el Sistema Rural.*

*Per contra, si analitzem el sòl no urbanitzable protegit, veiem que suposa un 71% de la superfície total, la qual cosa supera en molt el previst tant a la Plana Litoral com en la Franja Intermèdia.*

*Els municipis del Sistema Rural (integrants de l'àmbit ampliat del present PMoMe), en general, manquen de qualsevol dinàmica urbanística, a excepció d'uns pocs. El problema d'aquests municipis és la **falta de població**. La **deficient comunicació amb el litoral** també contribueix a això. Per contra, **compten amb importants recursos ambientals i culturals en els quals basar una oferta turística complementària**.*

#### Conclusions

Després de l'anàlisi dels tres àmbits territorials, cal destacar que els municipis de l'àmbit estricte del present PMoMe que integren la **Plana Litoral** (Orpesa, Benicàssim, Castelló, Vila-real, Onda, Borriana, Betxí, La Vila-Vella, Nules, Els Alqueríes i Almassora), per ser l'àmbit on es concentra l'activitat més gran (clúster tauleller) i el que ha experimentat un major creixement urbanístic (industrial principalment), és l'àmbit amb majors problemes tant territorials (conurbacions, mescla d'usos...) com de mobilitat (congestió de trànsit...) i en conseqüència la que majors problemes ambientals implica per l'ocupació progressiva de manera intensiva d'espais sensibles.

Respecte a la **Franja Intermèdia**, corresponent als municipis de l'àmbit estricte del PMoMe de l'Alcora, Borriol i Sant Joan de Moró, s'observa un clar trasllat de l'activitat industrial des de la Plana Litoral a aquesta zona fonamentalment per una major disponibilitat de terrenys a un cost menor que en el litoral, mancant una consolidació de la mateixa que es troba en vies de futur desenvolupament.

El **Sistema Rural** que abasta municipis de l'àmbit ampliat del present PMoMe, no és menys important perquè s'observa una deficiència de comunicació amb el litoral que afegit a una falta de població és necessari actuar sobre aquestes zones i dotar-les d'una connexió no sols per a augmentar la seua activitat i creixement poblacional sinó també per a potenciar tots els actius ambientals i culturals que alberga.

En definitiva, tal com es reflecteix en el PAT de Castelló, un dels objectius del mateix és "lligar" el territori, és a dir, *compatibilitzar aquestes tres realitats tan diferents: Plana Litoral, Franja Intermèdia del territori i Sistema Rural*.

En l'àmbit de la Plana Litoral tant el PAT com en el present PMoMe han de centrar part de les seues estratègies urbanes i de mobilitat.

La Franja Intermèdia del territori s'ha d'enfortir. Per a això s'han d'implementar conjuntament estratègies urbanes en el PAT de Castelló i estratègies de reforç del sistema nodal en el present PMoMe.

Finalment, cal dotar d'una certa activitat al Sistema Rural capaç de fixar població i d'atraure a visitants. El que s'aconsegueix posant en valor els seus actius juntament amb estratègies de reforç del sistema nodal selectiu.

#### Sòls urbanitzables no desenvolupats

Pel que fa als **sòls urbanitzables no desenvolupats**, una gran part del sòl classificat com a urbanitzable no està urbanitzat, amb independència que haja desenvolupat el seu planejament.

El PAT recull que el 49,83% del sòl urbanitzable de l'Àrea Funcional es troba sense urbanitzar i conclou que aquests sòls urbanitzables no responen a la demanda existent. A més, la meitat del sòl que s'ha considerat com "urbanitzat", realment està consolidat per l'edificació i compta amb una urbanització precària.

Els sectors que no han sigut objecte d'urbanització, d'entre els municipis de l'Àrea Metropolitana de Castelló són:

- *Orpesa: sector Marina D'Or Golf; sector Equipaments; sector Platja Morro del Gos (desclassificat pel PATIVEL encara que actualment ha sigut declarat nul per sentència no ferma del TSJCV) i part del sòl urbanitzable de la costa sud del municipi.*
- *Benicàssim: sector 1; sòl urbanitzable entre N-340 i el ferrocarril enfront del recinte del FIB; sector Quadre de Santiago (anul·lat per sentència judicial).*
- *Castelló de la Plana: sectors residencials Bovalar, Ronda Sud-est i Avinguda de la Mar; sectors industrials d'ampliació del polígon "El Serrallo", Camí de la Ratlla i sòl urbanitzable al nord-est de la Ciutat del Transport; sectors residencials de baixa densitat Tossal Gros, Penya Roja i sòls entre la Marjalera, Riu Sec i terme municipal de Benicàssim.*
- *Almassora: sector industrial Camí Fons, en part; sòl urbanitzable al nord del riu Millars (Santa Quiteria); i sòls urbanitzables costaners (excepte el sector el Xopar).*
- *Vila-real: Sectors industrials enfront de la CV-20, entre AP-7 i CV-10 (alguns parcialment urbanitzats), i sector al nord de Porcelanosa; sòl urbanitzable de baixa densitat "El Madrigal" (en part consolidat per l'edificació).*

### 2.1.7. Infraestructures de transport

#### Xarxa viària

Les principals vies vertebradores l'AP-7, CV-10 i N-340 que uneixen l'àmbit d'estudi del PMoMe de Castelló de nord a sud, són les tres vies les que conformen la corona que serveix de circumval·lació dels principals municipis de l'àmbit.

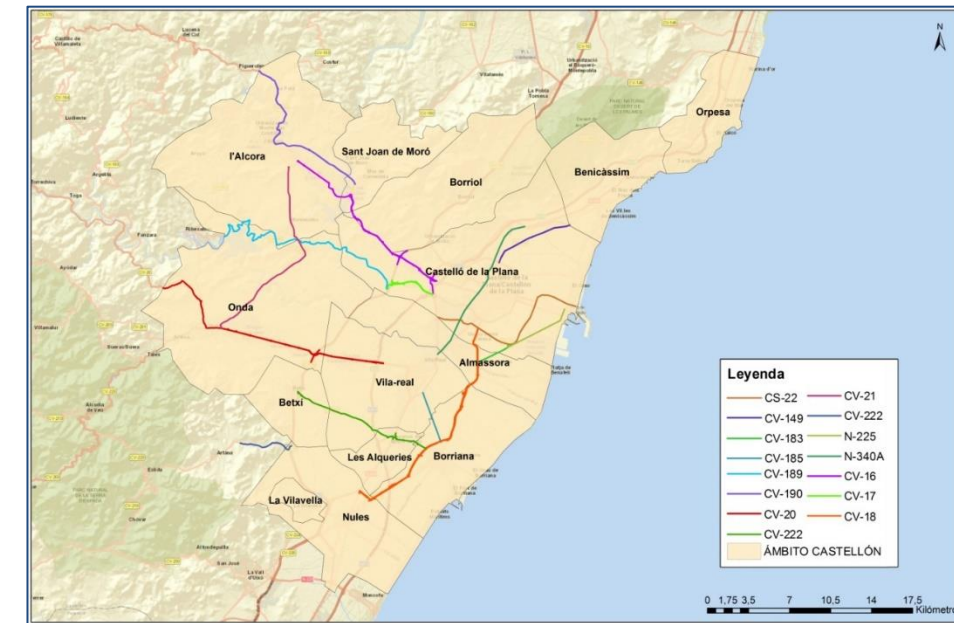
Imatge 12.- Corona de circumval·lació dels principals municipis de l'àmbit



Font: Elaboració pròpia

Existeixen altres vies que **vertebren el territori de manera transversal** a les anteriors, i que permeten l'accessibilitat des de la zona interior de la província cap a Castelló. Entre aquestes vies es troben la, CV-16, CV-17, CV-18, CV-20, CV-21 i CV-222 (carreteres de titularitat autonòmica). Aquestes vies suporten un trànsit inferior a les anteriors, encara que també rellevant des del punt de vista de la mobilitat en l'àrea.

Imatge 13.- Altres vies de vertebració amb els municipis de l'àmbit



Font: Elaboració pròpia

#### Ferrocarril

Tal com s'indica en el PAT de Castelló, *l'única línia ferroviària en l'àmbit és la que uneix València i Barcelona, per on circulen trens de rodalia, regionals, de llarg recorregut i de mercaderies. En paral·lel a aquesta línia aquesta està previst el desenvolupament del Corredor Mediterrani –pel corredor litoral des de la Plana cap al sud- i pel corredor prelitoral –des de la Plana cap al nord-.*

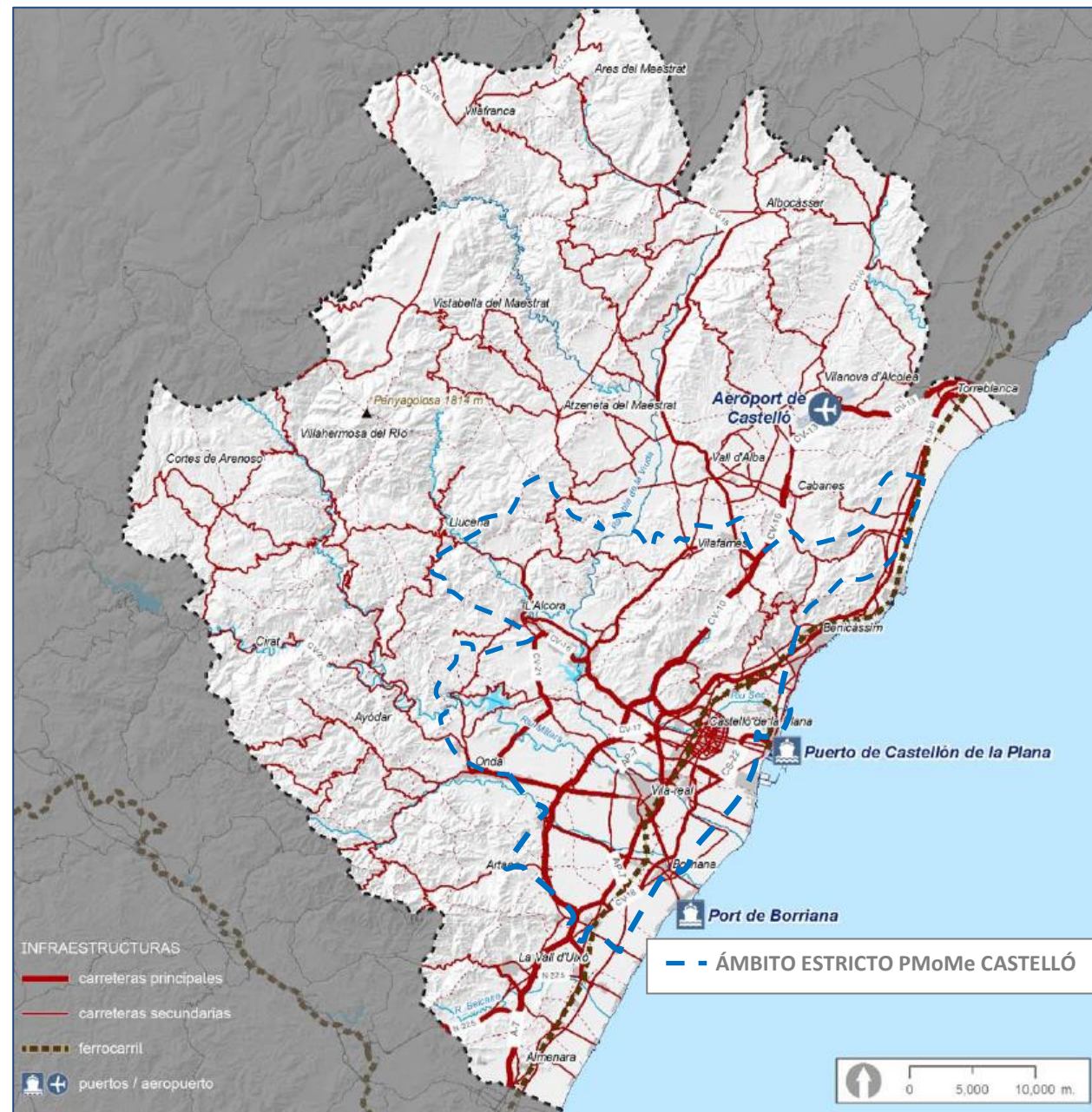
#### Ports i Aeroports

Els ports en l'àmbit, són el Port de Castelló –port de l'Estat- i el Port de Borriana i el Club Nàutic d'Orpesa – dependents de la Generalitat Valenciana-.

L'aeroport de Castelló està situat en el corredor prelitoral a Vilanova d'Alcolea, fora de l'àmbit estricta del present PMoMe (es troba en l'àmbit ampliat).



Imatge 14.- Infraestructures de transport en àmbit estricte del PMoMe de Castelló



Font: PAT de Castelló (inclouent àmbit estricte del present PMoMe)

### 2.1.8. Conflictes paisatgístics

El **PAT de Castelló**, en la línia amb el ja referit en el BP i DIE del Pla i en la versió preliminar del PMoMe de Castelló, **estableix com a principal conflicte paisatgístic el creixement de sòl artificial industrial-comercial** (clúster tauller Onda-Vila-real, l'Alcora-Sant Joan de Moro, polígons en CV-10 entre Almassora i Onda), i **residencial** (creixement cordó litoral) en detriment del sòl agrícola, problema més acusat en l'àrea urbana de Castelló, provocant ruptura d'aqueixa matriu territorial el manteniment de la qual és clau per a garantir la sostenibilitat del conjunt metropolità a llarg termini.

Aquest conflicte va lligat a l'aparició d'uns altres com ara **fragmentació del territori** per infraestructures de transport i per continus urbans (ja tractat en el present document), **abandó del medi rural i agricultura de secà i de regadiu, ocupació de peudemont i vessants** (desenvolupament d'urbanitzacions de baixa densitat) i aparició de conurbacions, **industrials principalment, en l'àrea de Castelló** (Vila-real i Onda o Castelló i l'Alcora), provocant la pèrdua de continuïtat dels espais oberts i la degradació dels corredors naturals.

### 2.2. Recursos paisatgístics

Els recursos paisatgístics segons queda definit en el TRLOTUP, són tot element o grup, lineal o puntual, singular en un paisatge, que defineix la seua individualitat i té valor ambiental, cultural i/o històric, i/o visual— s'identificaran segons el següent:

– Pel seu interès ambiental. Infraestructura verda del territori i àrees o elements del paisatge objecte d'algun grau de protecció, declarat o en tramitació, qualificats de valor molt alt o alt pels instruments de paisatge, o amb valors acreditats per les declaracions ambientals.

– Pel seu interès cultural i patrimonial. Àrees o elements amb algun grau de protecció, declarat o en tramitació, i els elements o espais estimats per la societat del lloc com a fites en l'evolució històrica i la modificació de la qual de les condicions de percepció fora valorada com una pèrdua de trets locals d'identitat o patrimonials.

– Pel seu interès visual. Àrees i elements sensibles a l'anàlisi visual l'alteració de la qual pot fer variar negativament la qualitat de la percepció, com ara: fites topogràfiques, vessants, crestes, línia d'horitzó, rius i similars; perfils d'assentaments històrics, fites urbanes, culturals, religiosos o agrícoles, siluetes i façanes urbanes, i altres similars; punts d'observació i recorreguts paisatgístics rellevants; conques visuals que permeten veure els elements identificats amb anterioritat, la imatge exterior de nuclis urbans d'alt valor i la seua inserció en el territori, i/o l'escena urbana interior; i àrees d'afecció visual des de les carreteres.

El PAT distingeix entre tres tipus de recursos paisatgístics, seguint l'indicat sobre aquest tema en el TRLOTUP, a continuació, s'extracta aquells recursos dins de l'àmbit estricte del present PMoMe:

#### ➤ Recursos paisatgístics d'interès ambiental

- Espais protegits de la Xarxa Natura 2000  
Zones d'Especial Protecció per als Ocells (ZEPA): Desembocadura del Riu Millars, Desert de les Palmes i Serra d'Espadà.  
Llocs d'Interès Comunitari (LIC): Desembocadura del Riu Millars, Desert de les Palmes, Litoral de Benicàssim, Marjal de Nules i Serra d'Espadà.  
LIC ja declarat com a Zona d'Especial Conservació (ZEC): Desembocadura del Riu Millars, Desert de les Palmes, Marjal de Nules i Serra d'Espadà.
- Espais Naturals Protegits de la Comunitat Valenciana  
Parcs Naturals: Parc Natural del Desert de les Palmes i Parc Natural de la Serra d'Espadà  
Paisatges Protegits: Desembocadura del Riu Millars.  
Paratges Naturals Municipals: El Mollet (Sant Joan de Moro), Ermitori de la Magdalena (Castelló de la Plana), Clot de la Mare de Déu (Borriana) i l'Estany (Nules).  
Monuments Naturals: El Camí dels Pelegrins de les Useres.
- Hàbitats d'Interès Comunitari associats als Espais Protegits (Desert de les Palmes, Serra d'Espadà...)



- Zones humides (inclouen els Aiguamolls d'Importància Internacional de la Convenció de Ramsar): Marjal de Nules-Borriana, Clot de la Mare de Déu, Desembocadura del Millars i Quadro de Santiago.
- Terrenys Forestals Estratègics a Onda, Betxí, La Vilavella, Benicàssim i Borriol.

**Imatge 15.- Recursos paisatgístics d'interés ambiental en àmbit estricte del PMoMe**



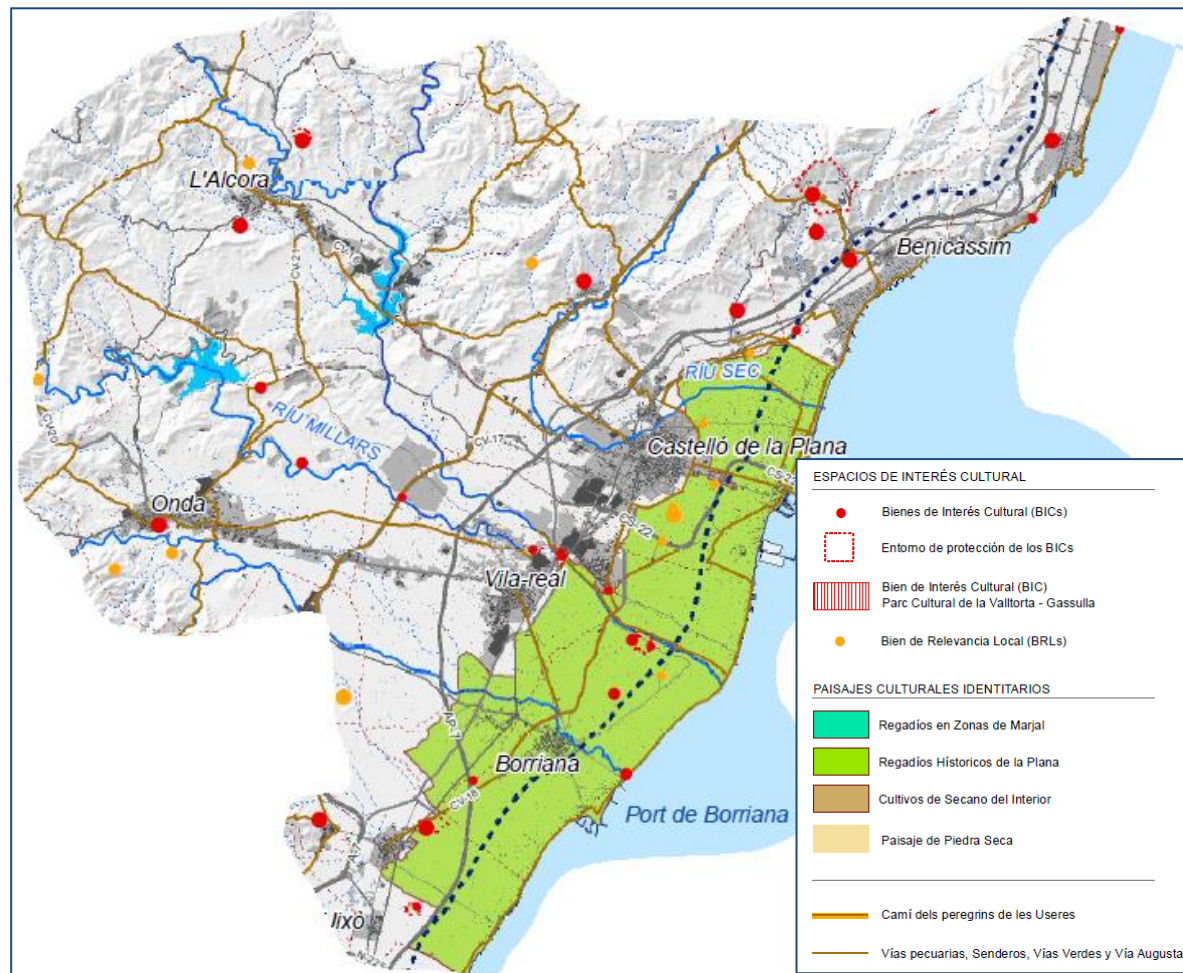
Font: Estudi de Paisatge PAT Castelló (ajustat a l'àmbit del present PMoMe)



➤ **Recursos paisatgístics d'interès cultural i patrimonial.**

- Béns d'Interès Cultural (BIC) a Borriana, Vila-real, Castelló de la Plana, Benicàssim, l'Alcora, Onda, Borriol...
- Béns de Rellevància Local (BRL)
- Jaciments arqueològics, coves i Arbratge Monumental: A Benicàssim, Borriol, Castelló, l'Alcora, Onda, Borriana i Vila-real existeixen exemplars d'arbratge de protecció genèrica. En referència als jaciments arqueològics, en els municipis de Borriol, l'Alcora i sobretot a la Vilavella és on major concentració hi ha d'aquests.
- Paisatges culturals identitaris: regadius històrics de la Plana (horta del riu Millars a Castelló, Vila-real i Borriana) i agricultura de proximitat en nuclis tradicionals com Borriol.
- Connectors funcionals (vies pecuàries, senderes, vies verdes, via Augusta i via Litoral).

Imatge 16.- Recursos paisatgístics d'interès cultural i patrimonial en àmbit estricte del PMoMe

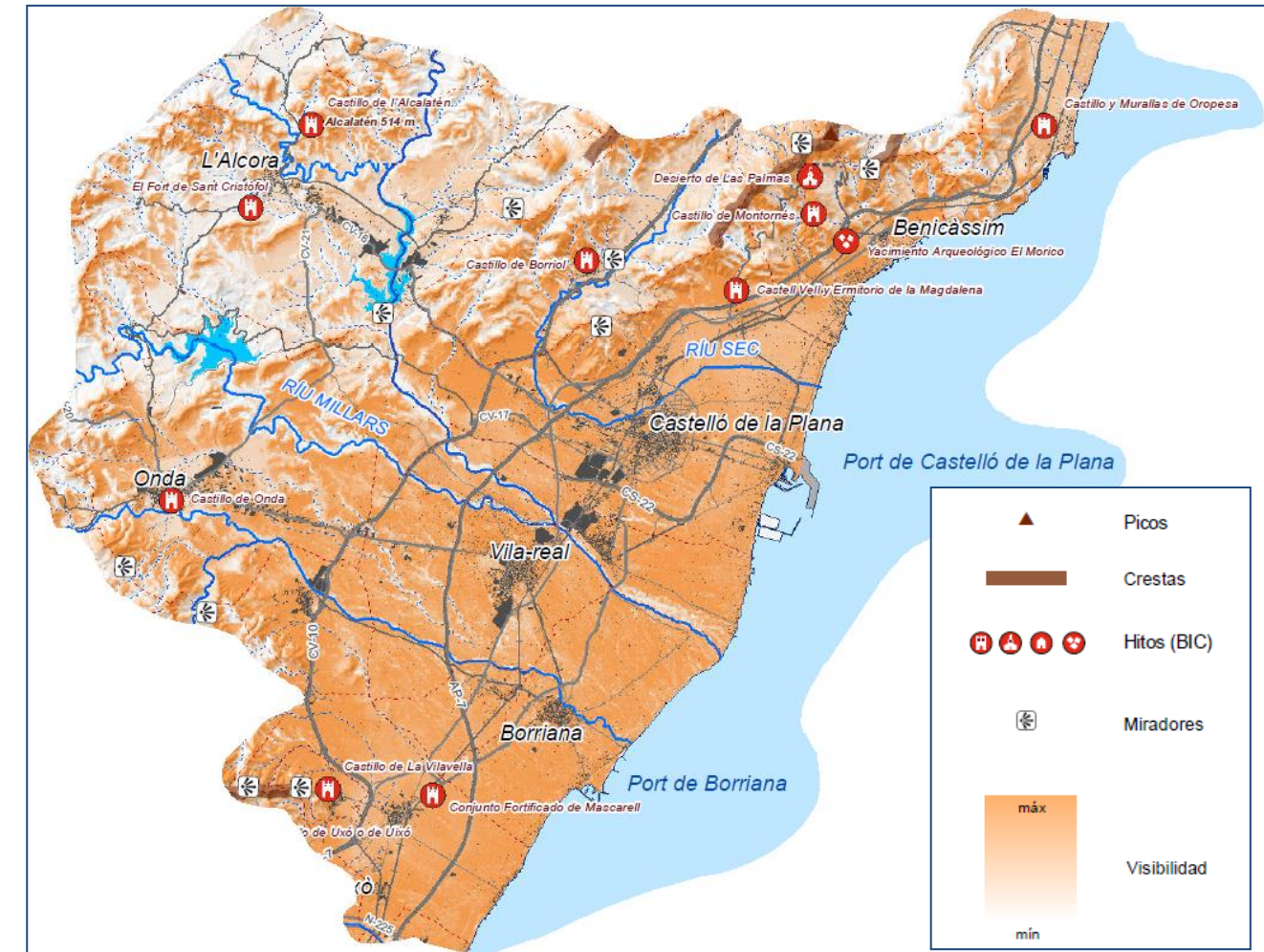


Font: Estudi de Paisatge PAT Castelló (ajustat a l'àmbit del present PMoMe)

➤ **Recursos paisatgístics d'interès visual.**

- Béns d'Interès Cultural
- Pics i crestes
- Miradors
- Àrees d'afecció visual des de les carreteres (CV-10, AP-7, CV-18, CS-22, N-340...)

Imatge 17.- Recursos paisatgístics d'interès visual en àmbit estricte del PMoMe



Font: Estudi de Paisatge PAT Castelló (ajustat a l'àmbit del present PMoMe)



### 2.3. Unitats de Paisatge

Les unitats de paisatge, tal com s'indica en el TRLOTUP es delimitaran en proporció a l'escala del pla o projecte de què es tracte, ateses les variables definitòries de la seua funció i la seua percepció, tant naturals com per causa de la intervenció humana i seran coherents amb les delimitades per plans i projectes aprovats per l'administració competent i amb les unitats ambientals delimitades en els processos d'avaluació ambiental.

Les Unitats de Paisatge a escala supramunicipal, tal com s'indica en el PAT de Castelló, es defineixen a partir de factors, elements i dinàmiques naturals i/o humanes, en combinació amb els aspectes visuals i perceptius. Entre els elements naturals se solen considerar el relleu, la geologia, la hidrologia, el sòl, el clima i la flora silvestre. Entre els humans, els assentaments humans i els diferents usos del sòl (agricultura, ramaderia, silvicultura, activitats extractives, indústria, turisme, infraestructures, serveis i usos recreatius).

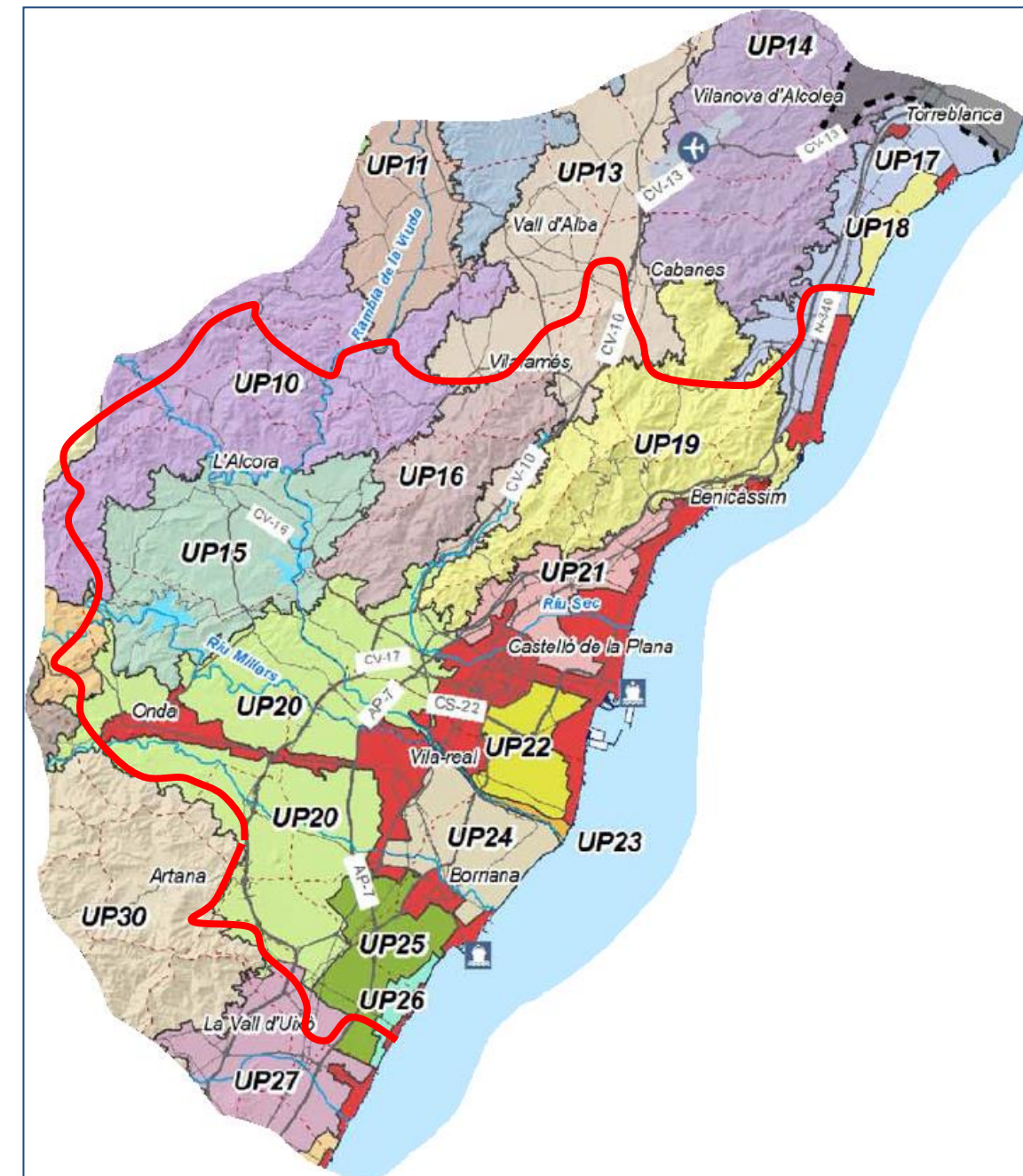
Els criteris utilitzats per a la delimitació de les Unitats de Paisatge a escala supramunicipal són:

- relleu: geomorfologia i unitats visuals definides, pendents, etc.
- cobertura i usos del sòl: agricultura (regadiu/secà), sistemes de vegetació natural, etc.
- ecosistemes lligats a l'aigua: àmbits fluvials, zones humides, etc.
- activitats humanes no agrícoles: residencial dispers, enclavaments industrials, activitats extractives, corredors d'infraestructures, etc.
- recursos paisatgístics ambientals, culturals i patrimonials, i visuals.

Els enclavaments urbans de la Plana i la urbanització en cordó del litoral s'han segregat com a paisatge genèric de caràcter urbà: l'estudi detalladament dels paisatges urbans haurà de ser objecte dels instruments de paisatge que es desenvolupen per a cada municipi.

Tal com s'observa en la següent imatge extreta del PAT de Castelló, l'àmbit estricte del present PMoMe engloba 15 unitats de paisatge (UP10, UP13, UP15, UP16, UP17, UP19, UP20, UP21, UP22, UP23, UP24, UP25, UP26, UP29 i UP 30).

Imatge 18.- Unitats de Paisatge en àmbit estricte del PMoMe



Font: Estudi de Paisatge PAT Castelló (ajustat a l'àmbit del present PMoMe)

A continuació, s'adjunten les fitxes corresponents a les diferents Unitats de Paisatge identificades en el PAT de Castelló que es troben dins de l'àmbit estricte del present PMoMe.



### UP 10. SERRES DE LA CREU I DE L'ALCORA



<b>Tipo de paisaje dominante</b>	Forestal
<b>Carácter</b>	<p>Paisaje montañoso dominado por garrigas de coscoja (<i>Quercus coccifera</i>), aliagas (<i>Ulex parviflorus</i>), romeros (<i>Rosmarinus officinalis</i>), tomillos (<i>Thymus vulgaris</i>) y espinos negros (<i>Rhamnus lycioides</i>), con una baja proporción de formaciones arbóreas, principalmente de pino carrasco (<i>Pinus halepensis</i>).</p> <p>Presencia de enclaves de agricultura de secano donde los suelos son más aptos para su cultivo: destaca el enclave agrícola del entorno de Figueroles.</p> <p>En torno a los dos principales núcleos de población (Llucena y Figueroles) existen algunos asentamientos de carácter industrial relacionados con la cerámica.</p>
<b>Valores:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Masa forestal</li> <li>- Enclaves agrícolas que crean un mosaico agroforestal</li> <li>- Parc Cultural la Valltorta-Gassulla</li> </ul>	<b>Conflictos:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Riesgo de pérdida de masa forestal (deforestación/incendio)</li> </ul>
<b>VALOR PAISAJÍSTICO</b>	<b>ALTO</b>
<b>Objetivos de calidad paisajística:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Conservación de la cobertura y del paisaje forestal</li> <li>- Conservación del mosaico agroforestal</li> </ul>	


### UP 13. CORREDOR VINROMÀ-BORRIOL I PLA DE VILAFAMÉS



<b>Tipo de paisaje dominante</b>	Agrícola de secano
<b>Carácter</b>	<p>Valle agrícola en el que dominan el cultivo de frutales de secano y de olivos. Destacan los barrancos en forma de cañón que atraviesan el corredor transversalmente a su eje principal y que funcionan como red natural de drenaje del territorio.</p> <p>Los núcleos principales se ubican en el piedemonte perimetral: Vilafamés, Cabanes i la Vall d'Alba.</p> <p>Entorno a los principales núcleos urbanos se ha producido cierto desarrollo industrial (principalmente en el Pla de l'Arc) asociado a la apertura de la CV-10, a la perspectiva de la construcción del corredor mediterráneo y al aeropuerto de Castellón.</p>
<b>Valores:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Corredor funcional y visual</li> <li>- Actividad agrícola de secano tradicional</li> <li>- Barrancos transversales</li> </ul>	<b>Conflictos:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Abandono de la actividad agrícola de secano</li> <li>- Nuevos desarrollos industriales</li> <li>- Implantación del corredor mediterráneo (efecto barrera de las infraestructuras lineales)</li> </ul>
<b>VALOR PAISAJÍSTICO</b>	<b>ALTO</b>
<b>Objetivos de calidad paisajística:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Mantenimiento de la actividad agrícola de secano</li> <li>- Conservación de la red natural de drenaje</li> <li>- Integración paisajística de los nuevos desarrollos industriales</li> <li>- Integración paisajística del futuro corredor mediterráneo: conectividad territorial frente al efecto barrera de las infraestructuras</li> </ul>	



UP 15. PLA DE L'ALCORA	
	
Tipo de paisaje dominante	Mixto
Carácter	<p>El Pla de l'Alcora se caracteriza por un paisaje mixto de relieves y usos yuxtapuestos.</p> <p>Esta unidad de paisaje precede a la Plana en el curso de los dos principales cauces (río Millars y rambla de la Viuda) y en ella se ubican –aprovechando los relieves previos a la llanura litoral– los dos principales embalses que abastecen los regadíos de la Plana (el Sitjar y María Cristina). El núcleo urbano principal es la población de l'Alcora.</p> <p>El uso tradicional del suelo para agricultura de secano ha sido sustituido en las zonas más llanas por desarrollos industriales y actividades extractivas vinculadas a la industria de la cerámica, así como por la transformación de suelos de secano a regadío. La ocupación del suelo para uso industrial ha creado un continuo urbano entre l'Alcora y Sant Joan de Moro.</p> <p>Los mayores relieves cuentan con cobertura forestal; esta cobertura está colonizando los bancales abandonados de los cultivos de secano: las masas arboladas de pino carrasco (<i>Pinus halepensis</i>) ocupan más de un tercio de la superficie forestal. En el resto de superficie forestal predominan las garrigas, maquias y matorrales termófilos.</p>
<b>Valores:</b> - Relieve de fondo de la Plana	<b>Conflictos:</b> - Presión sobre los corredores fluviales - Canteras en ámbitos expuestos visualmente - Abandono de la actividad agrícola - Falta de planificación y ordenación de los usos del suelo
<b>VALOR PAISAJÍSTICO</b>	<b>MEDIO</b>
<b>Objetivos de calidad paisajística:</b> - Protección de los corredores fluviales - Ordenación sostenible de los usos del territorio	

UP 16. SERRA DE BORRIOL	
	
Tipo de paisaje dominante	Agroforestal
Carácter	<p>Paisaje montañoso eminentemente forestal con algunos enclaves de agricultura de secano. Se trata de terrenos calizos donde los incendios forestales han propiciado un paisaje de pinos carrascos (<i>Pinus halepensis</i>) acompañados de un matorral regido por la coscoja (<i>Quercus coccifera</i>) y el lentisco (<i>Pistacia lentiscus</i>), con algunos rodales de menor magnitud de encina (<i>Quercus ilex rotundifolia</i>), repartiéndose la superficie en partes iguales entre formaciones arboladas y arbustivas.</p>
<b>Valores:</b> - Suelo forestal - Mosaico agroforestal	<b>Conflictos:</b> - Riesgo de incendios - Abandono de la actividad agrícola - Actividades extractivas en la vertiente oeste
<b>VALOR PAISAJÍSTICO</b>	<b>ALTO</b>
<b>Objetivos de calidad paisajística:</b> - Mantenimiento de la cobertura forestal y de los enclaves de agricultura de secano	



### UP 17. PLANA AGRÍCOLA D'ALCOSSEBRE-ORPESA



<b>Tipo de paisaje dominante</b>	Agrícola mixto	
<b>Carácter</b>	<p>Llanura agrícola que combina la citricultura de regadío con los cultivos de secano – principalmente en las cotas más altas- y la horticultura –principalmente en las cotas más bajas-.</p> <p>Entre los asentamientos humanos destacan las localidades de Alcossebre –al norte, junto al mar- y Torreblanca –en la llanura-, así como el núcleo de playa de esta última población, Torrenostre.</p> <p>Cabe destacar la existencia de tres infraestructuras lineales de gran potencia (AP-7, vía férrea y N-340) que ejercen un fuerte efecto barrera en el transecto mar-montaña.</p> <p>Esta unidad comparte unidad geográfica con el área urbana de Orpesa y con el Parc Natural del Prat de Cabanes-Torreblanca.</p>	
<b>Valores:</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Usos agrícolas tradicionales</li> <li>- Cuenca visual abierta hacia el mar</li> <li>- Suelos agrarios que dan continuidad a los espacios de la costa</li> <li>- Torres de vigia (interés patrimonial)</li> <li>- Corredor fluvial del riu de les Coves</li> </ul>	<b>Conflicto:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Abandono de la agricultura</li> <li>- Efecto barrera de las infraestructuras lineales</li> <li>- Previsión de desarrollos urbanísticos</li> </ul>
<b>VALOR PAISAJÍSTICO</b>	<b>ALTO</b>	
<b>Objetivos de calidad paisajística:</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Mantenimiento de la actividad agrícola</li> <li>- Conectividad territorial frente al efecto barrera de las infraestructuras</li> <li>- Establecer conectividad ecológica entre la orla montañosa y el Prat de Cabanes-Torreblanca</li> </ul>	

### UP 19. DESERT DE LES PALMES



<b>Tipo de paisaje dominante</b>	Agroforestal	
<b>Carácter</b>	<p>Sierra litoral de gran riqueza geológica (destacan como referentes visuales el pico del Bartolo y les Agulles de Santa Àgueda). La vegetación dominante son diversos tipos de matorral entre los que destacan las poblaciones de palmito (<i>Chamaerops humilis</i>), así como otras especies propias del matorral mediterráneo diferenciadas según las zonas de suelos calcáreos o silíceos. En el estrato arbóreo destaca el pino carrasco (<i>Pinus halepensis</i>) que ha ido invadiendo las zonas agrícolas abandonadas sustituyendo los antiguos bosques de carrascas y alcornoques.</p> <p>Buena parte de la unidad de paisaje queda bajo la figuras de protección del Parc Natural y el LIC del Desert de les Palmes.</p>	
<b>Valores:</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Masa forestal y enclaves agrícolas creando un mosaico agroforestal, en contacto directo con el litoral</li> <li>- Hitos visuales (ej: Agulles de Santa Àgueda, Pico Bartolo)</li> <li>- Hitos patrimoniales (Bienes de Interés Cultural)</li> <li>- Fondo visual de la llanura costera</li> <li>- Parc Natural y LIC del Desert de les Palmes</li> </ul>	<b>Conflicto:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Pérdida de la actividad agraria en el mosaico agroforestal; riesgo de incendios</li> <li>- Pérdida de conectividad con el litoral por el desarrollo de infraestructuras</li> <li>- Fragilidad visual del conjunto</li> <li>- Ocupación urbanística en laderas</li> <li>- Actividades extractivas</li> </ul>
<b>VALOR PAISAJÍSTICO</b>	<b>MUY ALTO</b>	
<b>Objetivos de calidad paisajística:</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Conservación de la masa forestal y de los enclaves de actividad agrícola</li> <li>- Recuperar la conectividad ecológica con el mar</li> <li>- Conservación del patrimonio cultural</li> <li>- Protección de los hitos visuales geológicos y de las laderas visualmente expuestas</li> <li>- Conectividad con otros paisajes de alto valor</li> </ul>	



### UP 20. LA PLANA –INTERIOR–



<b>Tipo de paisaje dominante</b>	Agrícola de regadío	
<b>Carácter</b>	<p>Llanura agrícola de regadío (riego por elevación, más reciente que los riegos de la Plana –litoral–) en la que domina el cultivo de cítricos y que desciende progresivamente hacia el mar.</p> <p>Entre los asentamientos humanos, más allá de los núcleos tradicionales (ej: Betxí) destaca el continuo urbano residencial-industrial, que conecta Onda con Vila-real sobre el eje de la CV-20 y que fracciona la unidad de paisaje, así el polígono industrial de nueva creación sobre la CV-10.</p> <p>Cabe destacar también la gran cantidad de infraestructuras que fragmentan el territorio (CV-10) o que establecen una barrera con la parte más litoral de la Plana (AP-7, vía férrea).</p> <p>El río Millars, que discurre en forma de cañón por esta unidad de paisaje, es el principal eje de conexión ecológica.</p>	
<b>Valores:</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Usos agrícolas tradicionales</li> <li>- Cuenca visual abierta hacia el mar</li> <li>- Río Millars como conector ecológico</li> <li>- Ermita de Sant Antoni (Betxí)</li> </ul>	<b>Conflictos:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Abandono de la agricultura de regadío</li> <li>- Implantación desordenada de usos industriales.</li> <li>- Efecto barrera de las infraestructuras lineales</li> <li>- Presión sobre el corredor del río Millars</li> </ul>
<b>VALOR PAISAJÍSTICO</b>	<b>ALTO</b>	
<b>Objetivos de calidad paisajística:</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Mantenimiento de la actividad agrícola de regadío</li> <li>- Conectividad territorial frente al efecto barrera de las infraestructuras</li> <li>- Integración paisajística y visual de los nuevos usos del territorio</li> </ul> <p>Establecer conectividad ecológica entre la orla montañosa y los humedales del litoral</p>	

### UP 21. LA PLANA –LITORAL: BENICÀSSIM I CASTELLÓ–



<b>Tipo de paisaje dominante</b>	Agrícola de regadío	
<b>Carácter</b>	<p>Llanura agrícola de regadío ligada a asentamientos urbanos (cultivo de cítricos dominante) entre el Desert de Les Palmes y las áreas urbanas de Benicàssim y Castellón. Incluye:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- piedemonte del Desert de les Palmes: zonas regadas por elevación con agua de pozo; corredor de infraestructuras (AP-7, vía férrea, N-340)</li> <li>- franja intermedia: zonas regadas tradicionalmente por gravedad a partir del sistema de acequias del río Millars</li> <li>- zonas más próximas y una zona de carácter marjalero (las zonas más próximas al litoral y que están sometidas a una mayor presión urbanizadora). La estructura parcelaria viene determinada por la gestión de los recursos hídricos.</li> </ul> <p>Esta unidad de paisaje se encuentra sometida a una fuerte presión urbanizadora.</p>	
<b>Valores:</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Cuenca visual abierta hacia el mar</li> <li>- Matriz agrícola sobre suelos de alta capacidad agrológica</li> <li>- Patrimonio hidráulico y religioso: Ermita de la Magdalena</li> <li>- Corredor fluvial del riu Sec</li> <li>- Quadro de Santiago (zona húmeda)</li> </ul>	<b>Conflictos:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Edificación residencial dispersa sobre el espacio agrario - pérdida del carácter agrario</li> <li>- Abandono de la agricultura de regadío</li> <li>- Efecto barrera de las infraestructuras lineales</li> </ul>
<b>VALOR PAISAJÍSTICO</b>	<b>MUY ALTO</b>	
<b>Objetivos de calidad paisajística:</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Mantenimiento de la actividad agrícola de regadío</li> <li>- Conectividad territorial frente al efecto barrera de las infraestructuras</li> <li>- Ordenación e integración paisajística de usos</li> </ul>	



### UP 22. LA PLANA –LITORAL: CASTELLÓ I ALMASSORA-



<b>Tipo de paisaje dominante</b>	Agrícola de regadío	
<b>Carácter</b>	<p>Llanura agrícola de regadío ligada a asentamientos urbanos: riego por gravedad de carácter histórico (río Millars) con cultivo dominante de cítrico y una estructura parcelaria viene determinada por la gestión de los recursos hídricos.</p> <p>Las carreteras CS-22 y CV-183 fragmentan la unidad de paisaje.</p>	
<b>Valores:</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Cuenca visual abierta hacia el mar</li> <li>- Matriz agrícola sobre suelos de alta capacidad agrológica</li> <li>- Patrimonio hidráulico y religioso</li> </ul>	<b>Conflictos:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Abandono de la agricultura de regadío</li> <li>- Efecto barrera de las infraestructuras lineales</li> <li>- Presión urbanística sobre los límites</li> </ul>
<b>VALOR PAISAJÍSTICO</b>	<b>MUY ALTO</b>	
<b>Objetivos de calidad paisajística:</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Mantenimiento de la actividad agrícola de regadío</li> <li>- Conectividad territorial frente al efecto barrera de las infraestructuras</li> <li>- Ordenación e integración paisajística de usos</li> </ul>	

### UP 23. DESEMBOCADURA DEL MILLARS



<b>Tipo de paisaje dominante</b>	Zona húmeda de alto valor ambiental (ZEPA, LIC, Paisaje Protegido)	
<b>Carácter</b>	<p>La desembocadura del Millars está formada por un cono aluvial, cerrado superficialmente por un cordón de gravas.</p> <p>Tiene un alto valor paisajístico y ecológico en los tramos de ribera y en la desembocadura propiamente dicha (lagunas poco profundas, ricas en vegetación acuática y subacuática y en comunidades helofíticas) acogiendo gran variedad de fauna, especialmente e lo referente a avifauna acuática.</p>	
<b>Valores:</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Conector ecológico de primer orden: zona húmeda protegida (LIC, Paisaje Protegido, ZEPA)</li> <li>- Riqueza de fauna y flora</li> <li>- Espacio abierto al mar</li> <li>- Patrimonio arqueológico y cultural</li> </ul>	<b>Conflictos:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Vertidos y baja calidad de las aguas</li> <li>- Presión antrópica (escombros, extracción de áridos)</li> </ul>
<b>VALOR PAISAJÍSTICO</b>	<b>MUY ALTO</b>	
<b>Objetivos de calidad paisajística:</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Conservación de los valores ambientales (flora, fauna)</li> <li>- Restauración del carácter fluvial en los ámbitos en que sea necesario</li> <li>- Ordenación y control de usos</li> </ul>	



**UP 24. LA PLANA –LITORAL: VILA-REAL I BORRIANA-**




<b>Tipo de paisaje dominante</b>	Agrícola de regadío	
<b>Carácter</b>	<p>Llanura agrícola de regadío ligada a asentamientos urbanos: riego por gravedad de carácter histórico (río Millars). El cultivo dominante es el cultivo de cítricos. La estructura parcelaria viene determinada por la gestión de los recursos hídricos.</p> <p>Entre los recursos ambientales destaca el Clot de la Mare de Déu (zona húmeda catalogada y paraje natural municipal) en la desembocadura del río Anna/Sec, zona de alto valor paisajístico y recreativo.</p> <p>Destaca la presencia de la CV-18 como infraestructura lineal que ejerce un importante efecto barrera.</p>	
<b>Valores:</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Cuenca visual abierta hacia el mar</li> <li>- Matriz agrícola sobre suelos de alta capacidad agrológica</li> <li>- Patrimonio hidráulico y religioso</li> <li>- Río Sonella como conector ecológico fluvial</li> </ul>	<b>Conflictos:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Abandono de la agricultura de regadío</li> <li>- Efecto barrera de las infraestructuras lineales</li> <li>- Fragmentación del paisaje por infraestructuras</li> <li>- Amenaza de desarrollos urbanísticos</li> </ul>
<b>VALOR PAISAJÍSTICO</b>	<b>MUY ALTO</b>	
<b>Objetivos de calidad paisajística:</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Mantenimiento de la actividad agrícola de regadío y del patrimonio asociado</li> <li>- Conectividad territorial frente al efecto barrera de las infraestructuras</li> <li>- Ordenación e integración paisajística de usos</li> </ul>	


**UP 25. LA PLANA –LITORAL: BORRIANA I NULES-**




<b>Tipo de paisaje dominante</b>	Agrícola de regadío	
<b>Carácter</b>	<p>Llanura agrícola de regadío ligada a asentamientos urbanos: riego por gravedad de carácter histórico (río Millars) y uso de técnicas marjaleras en el extremo sur. El cultivo dominante es el cultivo de cítricos y la estructura parcelaria viene determinada por la gestión de los recursos hídricos.</p> <p>La AP-7 y la CV-18 ejercen un importante efecto de fragmentación del paisaje.</p>	
<b>Valores:</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Conector territorial</li> <li>- Cuenca visual abierta hacia el mar</li> <li>- Matriz agrícola sobre suelos de alta capacidad agrológica</li> <li>- Patrimonio hidráulico y religioso</li> <li>- Núcleo urbano amurallado de Mascarell</li> </ul>	<b>Conflictos:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Abandono de la agricultura de regadío</li> <li>- Efecto barrera de la AP-7 y CV-18</li> </ul>
<b>VALOR PAISAJÍSTICO</b>	<b>MUY ALTO</b>	
<b>Objetivos de calidad paisajística:</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Mantenimiento de la actividad agrícola de regadío</li> <li>- Conectividad territorial frente al efecto barrera de la AP-7 y CV-18</li> <li>- Ordenación e integración paisajística de usos</li> </ul>	



UP 26. MARJAL DE NULES	
	
Tipo de paisaje dominante	Zona húmeda de alto valor ambiental (LIC)
Carácter	<p>Marjal antropizada caracterizada por el cultivo de cítricos y hortícolas "en faixes" como remanente de los marjales al sur del riu Millars en la Plana. También destaca la ocupación residencial dispersa en la zona agrícola, y en forma de cordón en el frente litoral (núcleos urbanizados de playa de Borriana y Nules).</p> <p>Se alimenta por aguas subterráneas y retorno de riegos y descarga de forma natural por manantiales a la red de drenaje y regulación directa mediante gola.</p>
<b>Valores:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Zona húmeda protegida (LIC)</li> <li>- Riqueza de fauna y flora</li> <li>- Protección contra la intrusión marina</li> <li>- Espacio abierto al mar</li> </ul>	<b>Conflictos:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Presión urbanística en ambos extremos del frente litoral (incl. afección visual)</li> </ul>
<b>VALOR PAISAJÍSTICO</b>	<b>MUY ALTO</b>
<b>Objetivos de calidad paisajística:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Conservación de los valores ambientales (flora, fauna, agricultura tradicional)</li> <li>- Ordenación y control de usos</li> </ul>	

UP 29. MARJAL I ESTANYS D'ALMENARA	
	
Tipo de paisaje dominante	Zona húmeda de alto valor ambiental (Ramsar, LIC)
Carácter	<p>Marjal parcialmente antropizada: los usos existentes combinan los cultivos hortícolas, el arrozal y el ambiente propio del humedal.</p> <p>En el frente litoral existe un cordón urbanizado correspondiente a los núcleos de playa de Xilxes, Almenara y Sagunt.</p>
<b>Valores:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Zona húmeda protegida (LIC, Ramsar)</li> <li>- Riqueza de fauna y flora</li> <li>- Espacio abierto al mar</li> </ul>	<b>Conflictos:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Presión urbanística desde el frente litoral urbanizado (incl. afección visual)</li> <li>- Amenaza de sobreexplotación agrícola</li> </ul>
<b>VALOR PAISAJÍSTICO</b>	<b>MUY ALTO</b>
<b>Objetivos de calidad paisajística:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Conservación de los valores ambientales (flora, fauna)</li> <li>- Ordenación y control de usos</li> </ul>	



UP 30. SERRA D'ESPADÀ –FRONT LITORAL-	
	
<b>Tipo de paisaje dominante</b>	Forestal (mayoritariamente protegido: Parc Natural, LIC, ZEPA)
<b>Carácter</b>	<p>La Serra d'Espadà es, junto con la Serra Calderona, una de las dos piezas de alto valor ecológico y visual que constituyen piezas clave de la Infraestructura Verde regional.</p> <p>La mayor parte de está ocupada por ecosistemas arbolados, predominando los pinares de pino carrasco, aunque las formaciones de mayor relevancia – determinadas por la existencia de un sustrato de areniscas y argilitas- son los alcornoques: los más significativos se encuentran en Almedijar, Chóvar, Eslida, Aín y Alcúdia de Veo. En los sectores donde el alcornocal se ha degradado aparece el pinar de pino rodeno.</p> <p>Destacan los asentamientos humanos en forma de pequeños núcleos rurales integrados en el paisaje en cuyo entorno se desarrollan pequeños enclaves de agricultura de secano.</p>
<b>Valores:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Elemento básico de la infraestructura verde de protección ambiental (Parc Natural-LIC-ZEPA)</li> <li>- Patrimonio cultural (incl. núcleos urbanos)</li> <li>- Potencial recreativo</li> <li>- Alcornocales</li> <li>- Fondo visual de la llanura costera</li> <li>- Órganos de Benitandús</li> </ul>	<b>Conflictos:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Proliferación de canteras</li> <li>- Riesgo de incendio</li> <li>- Usos lúdicos poco regulados</li> <li>- Exposición visual desde la llanura litoral</li> </ul>
<b>VALOR PAISAJÍSTICO</b>	<b>MUY ALTO</b>
<b>Objetivos de calidad paisajística:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Conservación de la masa forestal</li> <li>- Protección del alcornocal</li> <li>- Ordenación de usos: laderas perimetrales visualmente expuestas, núcleos urbanos del interior y usos recreativos</li> </ul>	

### 3. VALORACIÓ DEL PAISATGE

Tal com queda descrit en el TRLOTUP, en la valoració del paisatge es determinaran el valor paisatgístic i les fragilitats paisatgística i visual de cada unitat de paisatge i recurs paisatgístic, conforme al següent:

- Valor paisatgístic (VP) és el valor assignat a cada unitat i recurs definits en funció de la seua caracterització –expressada mitjançant els paràmetres, qualitat, a determinar per tècnics especialistes (C), i opinió del públic interessat, deduïda dels processos de participació pública (P) en el seu cas– i de la seua visibilitat, expressada mitjançant el coeficient de visibilitat (v). C i P es qualificaran qualitativament conforme a l'escala, molt baix (mb), baix (b), mitjà (m), alt (a) i molt alt (dt.). VP es determinarà d'acord amb l'expressió,  $VP = [(C + P) / 2] \cdot v$ , i es qualificarà segons la mateixa escala. En qualsevol cas, haurà d'atribuir-se el màxim valor als paisatges ja reconeguts per una figura de la legislació en matèria d'espais naturals o patrimoni cultural.
- Fragilitat del paisatge (FP) és el paràmetre que mesura el potencial de pèrdua de valor paisatgístic (VP) de les unitats de paisatge i recursos paisatgístics deguts a l'alteració del mitjà respecte a l'estat en el qual es va obtenir la valoració.
- Fragilitat visual (VF) és el paràmetre que mesura el potencial de les unitats de paisatge i recursos paisatgístics per a integrar, o acomodar-se a una determinada acció o projecte atesa la mateixa fragilitat del paisatge (FP) i a les característiques o naturalesa de l'acció o projecte de què es tracte segons el volum, forma, proporció, color, material, textura, reflexos, i bloquejos de vistes al fet que puga donar lloc.

FP i FV hauran de justificar-se ateses les circumstàncies concurrents, donant compte de la metodologia emprada –preferentment mitjançant procediments quantitius– i en tot cas qualificar-se d'acord amb l'escala a la qual es refereix l'apartat anterior.

#### 3.1. Valoració de les Unitats de Paisatge

Tal com queda definit en l'Estudi de Paisatge del PAT de Castelló, a causa de la diversitat intrínseca per raons d'escala de les Unitats de Paisatge, la valoració de les mateixes es realitza en funció de la mena de paisatge dominant en cadascuna d'elles.

Els criteris per a la justificació de la valoració de les Unitats de Paisatge queden definits per la Guia Metodològica. Estudis de Paisatge publicats per la Conselleria d'Infraestructures, Territori i Medi Ambient (2012), i es recullen la taula adjunta.

El valor paisatgístic (VP) és el valor assignat a cada Unitat de Paisatge en funció de:

- la seua caracterització: formada pel valor de qualitat paisatgística (C) determinat per l'equip redactor de l'estudi, i l'opinió pública (P) fruit de la participació pública
- visibilitat (V) de la Unitat de Paisatge.

VP, C i P es qualifiquen qualitativament conforme a l'escala: molt baix – baix – mig – alt – molt alt, mentre que V es qualifica de baix – mig – alt, en funció del valor mitjà de visibilitat de la unitat de paisatge, determinat per l'anàlisi visual.

Les Unitats de Paisatge que queden englobades en els Paisatges de Rellevància Regional (PRR) de la Comunitat Valenciana definides per l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana (ETCV) es classificaran com de

valor molt alt. De la mateixa manera, les Unitats de Paisatge que s'identifiquen per la presència d'elements reconeguts per una figura de la legislació en matèria d'espais naturals o de patrimoni cultural també es classificaran com de valor molt alt.

Taula 1.-Criteris de valoració de les Unitats de Paisatge

VALORACIÓN	Estructura	Recursos paisajísticos	Valoración social	Exposición y calidad visual	Singularidad o representatividad	Importancia territorial
MUY ALTA	Nítida y ordenada	Abundantes y destacables	Muy alta	Referente visual o ámbito muy expuesto	Singular y representativo	Pieza clave en la estructura territorial
ALTA	Reconocible y en buen estado	Presentes y de relevancia	Apreciado por la población	Alta exposición visual	Cierto nivel de singularidad	Impotancia en la estructura territorial
MEDIA	Distinguible	No abundantes	No especialmente	No relevante	-	-
BAJA	Degradación de la estructura	No abundantes	Apreciación baja	No relevante	-	-
MUY BAJA	Degradación completa	No relevantes	Apreciación baja; preocupación	No relevante	-	-

Font: Estudi de Paisatge del PAT de Castelló

#### Paisatges de Rellevància Regional (PRR)

La Directriu 53 de l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana (ETCV) "Paisatges de Rellevància Regional (PRR) de la Comunitat Valenciana" estableix que es consideren de rellevància regional a aquells paisatges que compleixen les següents condicions:

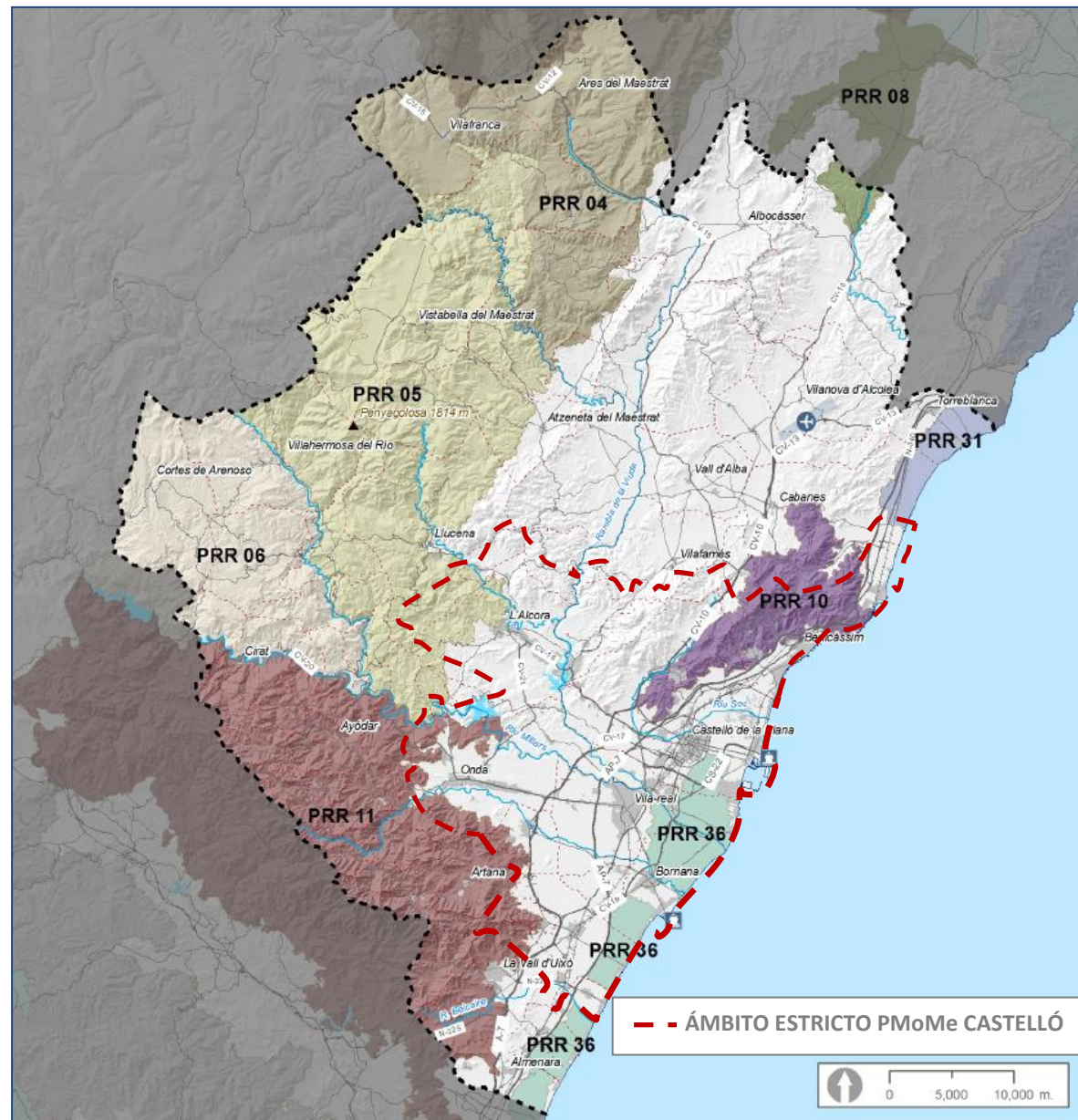
- Tenen una dimensió i escala territorial d'àmbit supramunicipal, i expressen el caràcter i la identitat d'una determinada part del territori.
- Són representatius de la diversitat dels paisatges de la Comunitat Valenciana.
- Presenten importants valors i es troben en bon estat de conservació.
- Tenen una elevada estima social per la seua representativitat i els seus valors.
- Són considerats singulars, per ser excepcionals i únics en el conjunt de la regió.

En el Document d'Abast en referència a l'Estudi de Paisatge, el Servei d'Infraestructura Verda i Paisatge ha informat que en l'elaboració del Pla s'ha de tindre en compte que en l'àmbit d'actuació es troben diversos



Paisatges de Rellevància Regional que tenen alt valor paisatgístic i rutes de gran interès (Serra d'Espadà, L'Horta de la Plana de Castelló, Via Augusta).

**Imatge 19.- Paisatges de Rellevància Regional en l'àmbit estricte del PMoMe de Castelló**



Font: Estudi de Paisatge PAT Castelló (ajustat a l'àmbit del present PMoMe)

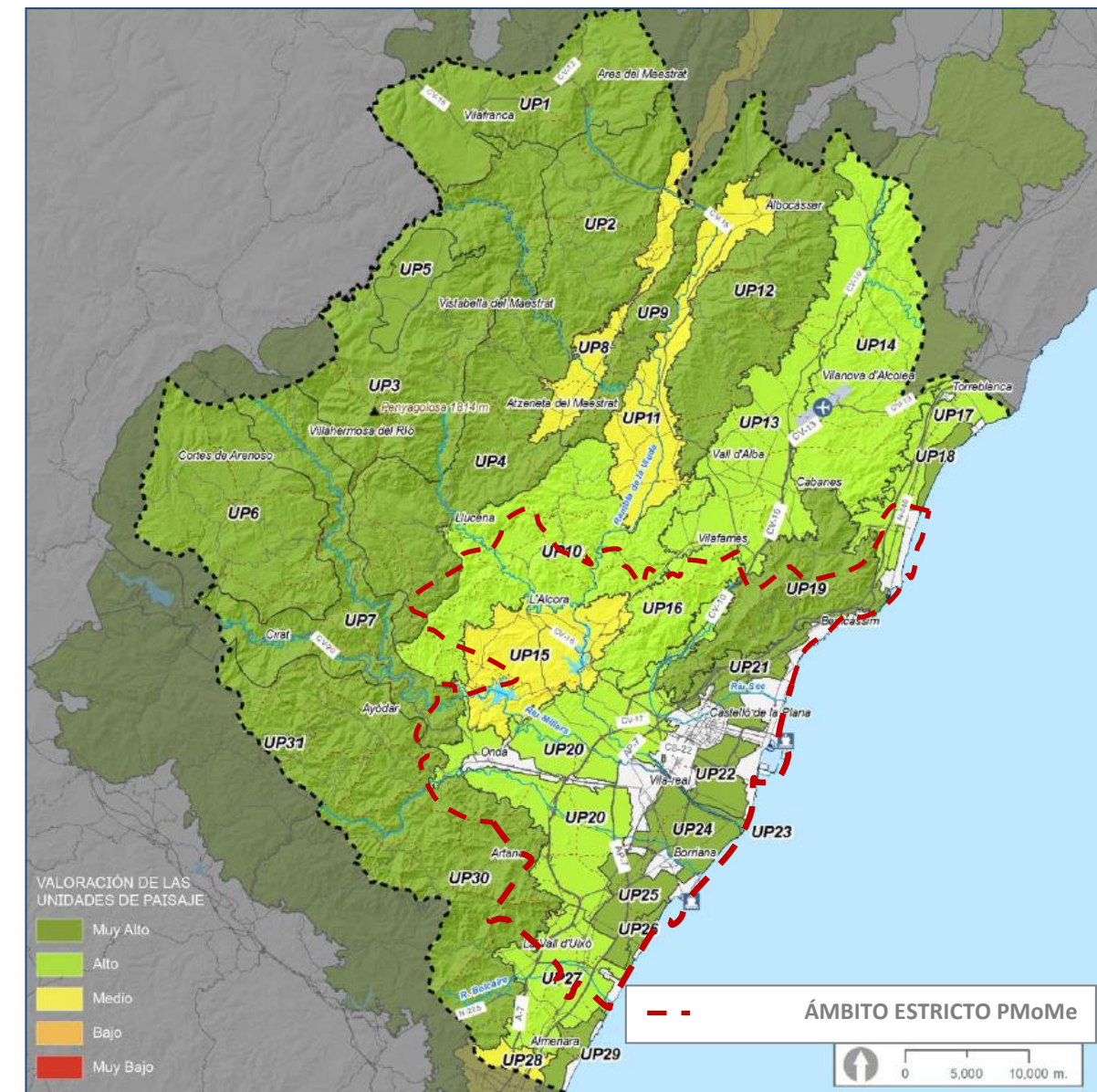
Tal com es pot observar en la següent imatge extreta de l'Estudi de Paisatge del PAT de Castelló, dins de l'àmbit estricte del present PMoMe es troben 5 Paisatges de Rellevància Regional (PRR):

- L'Horta de la Plana de Castelló (PRR36), pertanyent a les “Hortes i Hortes de la Comunitat Valenciana”.
- El Desert de les Palmes (PRR 10), pertanyent a les “Serres litorals de Castelló”.

- Massís del Penyalgosa i entorn de Vistabella (PRR 05), pertanyent als paisatges agroforestals de l'interior de Castelló.
- Serra d'Espadà (PRR 11), pertanyent a les “Serres d'Espadà i Calderona”.

A continuació, es reflecteix imatge obtinguda de la valoració i taula de la valoració de les mateixes efectuada en l'Estudi de Paisatge del PAT de Castelló:

**Imatge 20.- Valoració de les Unitats de Paisatge en l'àmbit estricte del PMoMe de Castelló**



Font: Estudi de Paisatge PAT Castelló (ajustat a l'àmbit del present PMoMe)



Taula 2.- Valoració Unitats de Paisatge

	Caràcter dominante	RRPP amb	RRPP cult	RRPP vis	VALORACIÓN TÉCNICA (C)	VALORACIÓN PÚBLICA (P)	Visibilidad (V)	VALOR PAISAJÍSTICO -previo-	PRR	VALOR PAISAJÍSTICO (VP)
UP 01	ALTIPLANS I MOLES DE VILAFRANCA, ARES I CASTELLFORT	agroforestal	+++	+++			media	MUY ALTO	X	MUY ALTO
UP 02	MOLES PARAMERES DE BENASSAL, CULLA I VALLIVANA	agroforestal		+++			media	ALTO	X	MUY ALTO
UP 03	MASSÍS DEL PENYAGOLOSA I INTERIOR DE L'ALCALATEN	forestal	+++	+++	+++		media	MUY ALTO	X	MUY ALTO
UP 04	MUNTANYES DE L'ALCALATEN	forestal	+				media	ALTO	X	MUY ALTO
UP 05	PLA DE VISTABELLA	agrícola de secano	+++	+++	+		baja	ALTO	X	MUY ALTO
UP 06	LOMAS DEL ALTO MUARES	agroforestal	+				baja	MEDIO	X	MUY ALTO
UP 07	SISTEMA FLUVIAL DE L'ALT MILLARS	fluvial	+++	+	+		baja	ALTO	X	MUY ALTO
UP 08	CORREDOR DE CATÍ-ATZENETA	agrícola de secano		+++			baja	MEDIO		MEDIO
UP 09	SERRA D'ESPARREGUERA I MOLA DEL PUIG CABRER	forestal	+++		+		media	MUY ALTO		MUY ALTO
UP 10	SERRES DE LA CREU I DE L'ALCORA	forestal			+		media	ALTO		ALTO
UP 11	VALL D'ALBOCÀSSER	agrícola de secano		+++			baja	MEDIO		MEDIO
UP 12	SERRA D'EN GÁLGERAN I LA VALLTORTA	agroforestal	+++		+		media	MUY ALTO		MUY ALTO
UP 13	CORREDOR VINROMÀ-BORRIOL I PLA DE VILAFAMÉS	agrícola de secano		+++			media	ALTO		ALTO
UP 14	SERRES DE LA VALL AMPLA, VALLDÀNGEL I TALAIES D'ALCALÀ	agroforestal	+		+		baja	MEDIO	parcial	ALTO
UP 15	PLA DE L'ALCORA	mixto	+				media	MEDIO		MEDIO
UP 16	SERRA DE BORRIOL	agroforestal			+		media	ALTO		ALTO
UP 17	PLANA AGRÍCOLA D'ALCOSSEBRE-ORPESA	agrícola mixto					alta	ALTO	parcial	ALTO
UP 18	PARC NATURAL DEL PRAT DE CABANES-TORREBLANCA	zona húmeda	+++		+		alta	MUY ALTO	X	MUY ALTO
UP 19	DESERT DE LES PALMES	agroforestal	+++	+++	+++		alta	MUY ALTO	X	MUY ALTO
UP 20	LA PLANA –INTERIOR-	agrícola de regadió					alta	ALTO		ALTO
UP 21	LA PLANA –LITORAL: BENICÀSSIM I CASTELLÓ-	agrícola de regadió	+	+++	+		alta	MUY ALTO		MUY ALTO
UP 22	LA PLANA –LITORAL: CASTELLÓ I ALMASSORA-	agrícola de regadió		+++			alta	MUY ALTO	X	MUY ALTO
UP 23	DESEMBOCADURA DEL MILLARS	zona húmeda	+++		+		alta	MUY ALTO	X	MUY ALTO
UP 24	LA PLANA –LITORAL: VILA-REAL I BORRIANA-	agrícola de regadió		+++			alta	MUY ALTO	X	MUY ALTO
UP 25	LA PLANA –LITORAL: BORRIANA I NULES-	agrícola de regadió		+++			alta	MUY ALTO	parcial	MUY ALTO
UP 26	MARJAL DE NULES	zona húmeda	+++		+		alta	MUY ALTO	X	MUY ALTO
UP 27	PLANA DEL BELCAIRE	mixto					alta	ALTO		ALTO
UP 28	PLANA DE ALMENARA I LES VALLS	mixto					media	MEDIO		MEDIO
UP 29	MARJAL I ESTANYS D'ALMENARA	zona húmeda	+++		+		media	MUY ALTO	X	MUY ALTO
UP 30	SERRA D'ESPADÀ –FRONT LITORAL-	forestal	+++	+	+++		media	MUY ALTO	X	MUY ALTO
UP 31	SERRA D'ESPADÀ –INTERIOR-	forestal	+++	+			baja	ALTO	X	MUY ALTO

Font: Estudi de Paisatge PAT Castelló (emmarcat en roig les unitats de paisatge que abasta el present PMoMe)



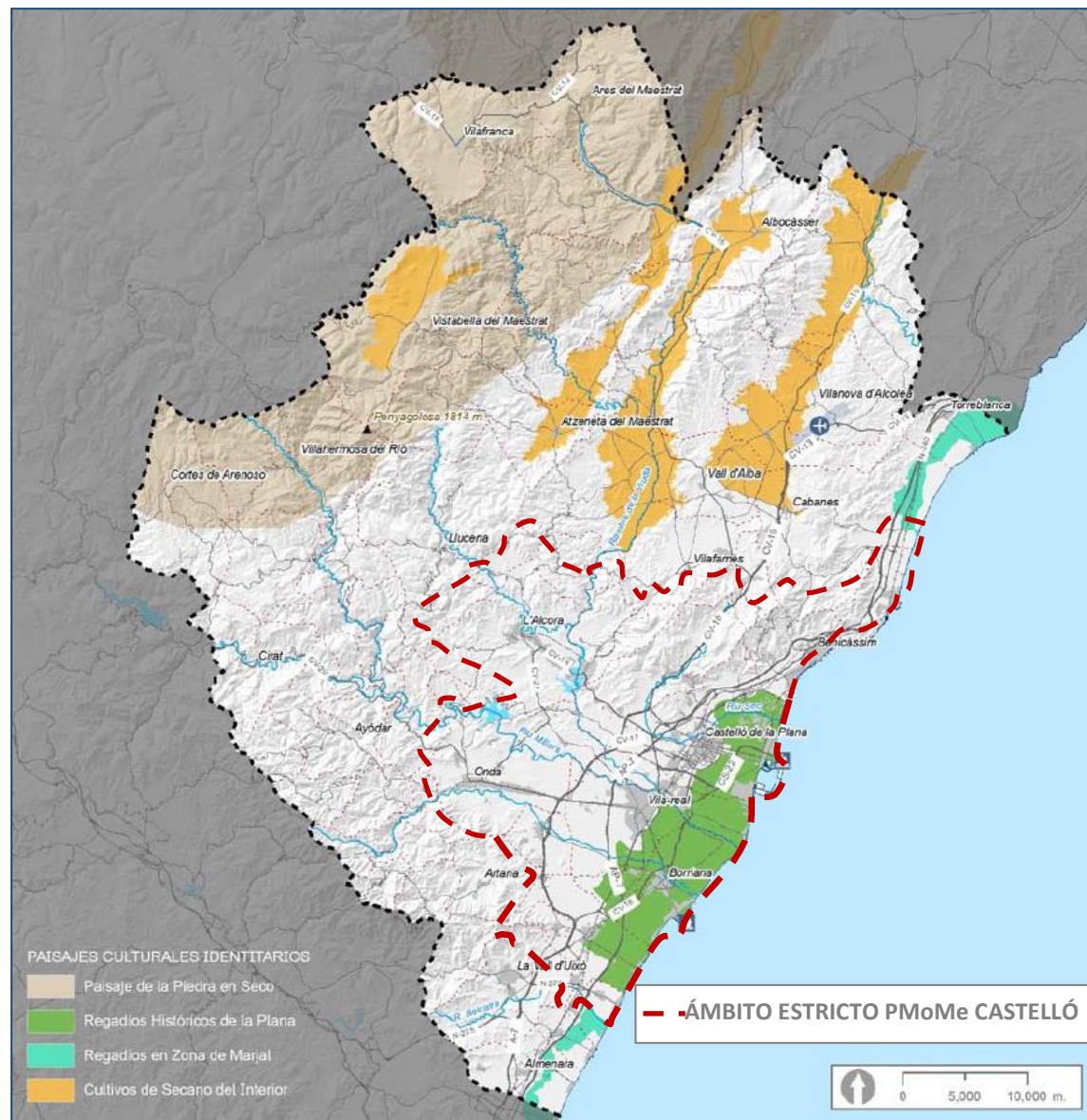
### 3.2. Valoració dels Recursos Paisatgístics

L'Annex I del TRLOTUP estableix que "en qualsevol cas haurà d'atribuir-se el màxim valor als paisatges ja reconeguts per una figura de la legislació en matèria d'espais naturals o patrimoni cultural" pel que els citats recursos es classifiquen com de valor molt alt.

Tal com es reflecteix en l'Estudi de Paisatge del PAT de Castelló, a causa de l'escala supramunicipal del present Estudi de Paisatge, la majoria dels recursos paisatgístics identificats es troben catalogats i reconeguts per una figura de la legislació en matèria d'espais naturals o de patrimoni cultural.

Són únicament els **Paisatges Culturals Identitaris** els que no es troben reconeguts per cap figura de protecció en matèria d'espais naturals o de patrimoni cultural.

Imatge 21.- Paisatges Culturals Identitaris en àmbit estricte PMoMe Castelló



Font: Estudi de Paisatge PAT Castelló (ajustat a l'àmbit del present PMoMe)

En l'àmbit estricte del present PMoMe com a Paisatge **Cultural Identitari** cal destacar "**Els Regadius Històrics de la Plana**" associats a la presència del riu Millars. Seguidament, es mostra fitxa del mateix extreta de l'Estudi de Paisatge del PAT de Castelló.

PCI 02. REGADÍOS HISTÓRICOS DEL RÍO MILLARS	
	
<b>Caracterización y distribución</b>	<p>El desarrollo de la Plana, de sus núcleos urbanos y de sus paisajes ha estado ligada históricamente a la huerta del Millars. El aprovechamiento del agua para riego en esta zona se remonta a varios siglos atrás.</p> <p>La presencia del agua, la parcelación relacionada con el aprovechamiento de los recursos hídricos, el patrimonio histórico –principalmente hidráulico y religioso–, la red de caminos rurales, el hábitat, etc. son componentes de este paisaje cultural agrario.</p> <p>Las distintas infraestructuras lineales generan un efecto barrera en la continuidad del paisaje.</p>
<b>Valores:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Cuenca visual abierta hacia el mar</li> <li>- Matriz agrícola sobre suelos de alta capacidad agrológica</li> <li>- Patrimonio hidráulico y religioso</li> <li>- Cauces que funcionan como conectores ecológicos</li> </ul>	<b>Conflictos:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Presión urbanizadora perimetral: desde el frente litoral y desde los núcleos históricos</li> <li>- Presión urbanizadora interna: proliferación de la edificación residencial dispersa - pérdida del carácter agrario</li> <li>- Abandono de la agricultura de regadío</li> <li>- Efecto barrera de las infraestructuras lineales</li> </ul>
<b>VALOR PAISAJÍSTICO</b>	<b>ALTO</b>
<b>Objetivos de calidad paisajística:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Mantenimiento de la actividad agrícola de regadío y del patrimonio vinculado a la misma</li> <li>- Conectividad territorial frente al efecto barrera de las infraestructuras</li> <li>- Ordenación e integración paisajística de usos</li> </ul>	



#### 4. ANÀLISI VISUAL

Tal com s'estableix en el TRLOTUP, a l'efecte de determinar la visibilitat del paisatge, l'anàlisi visual es realitzarà a partir dels punts d'observació, fins a distàncies baixa (500 m), mitjana (1.500 m) i alta (més de 1.500 m i fins a 3000 m, o superior) i distingint les zones visibles des dels mateixos o conques visuals, de les no visibles, mitjançant tècniques informàtiques sobre cartografia a escala adequada –podent a aquest efecte fer-se ús de les eines posades a disposició pública per l'Institut Cartogràfic Valencià– i suport de camp, i haurà de documentar-se amb imatges fotogràfiques panoràmiques amb l'amplitud d'angle i profunditat que es requerisca en cada cas.

Segons la qualificació dels punts d'observació i de les zones visibles des d'aquests, l'anàlisi visual se substancia en la següent qualificació dels terrenys: zones de màxima visibilitat, si són visibles des d'algun punt d'observació principal; zones de visibilitat mitjana, si són visibles des de més de la meitat dels punts d'observació secundaris; zones de visibilitat baixa, si són visibles des de menys de la meitat dels punts d'observació secundaris; i terrenys en ombra, si no són visibles des de cap dels punts d'observació considerats.

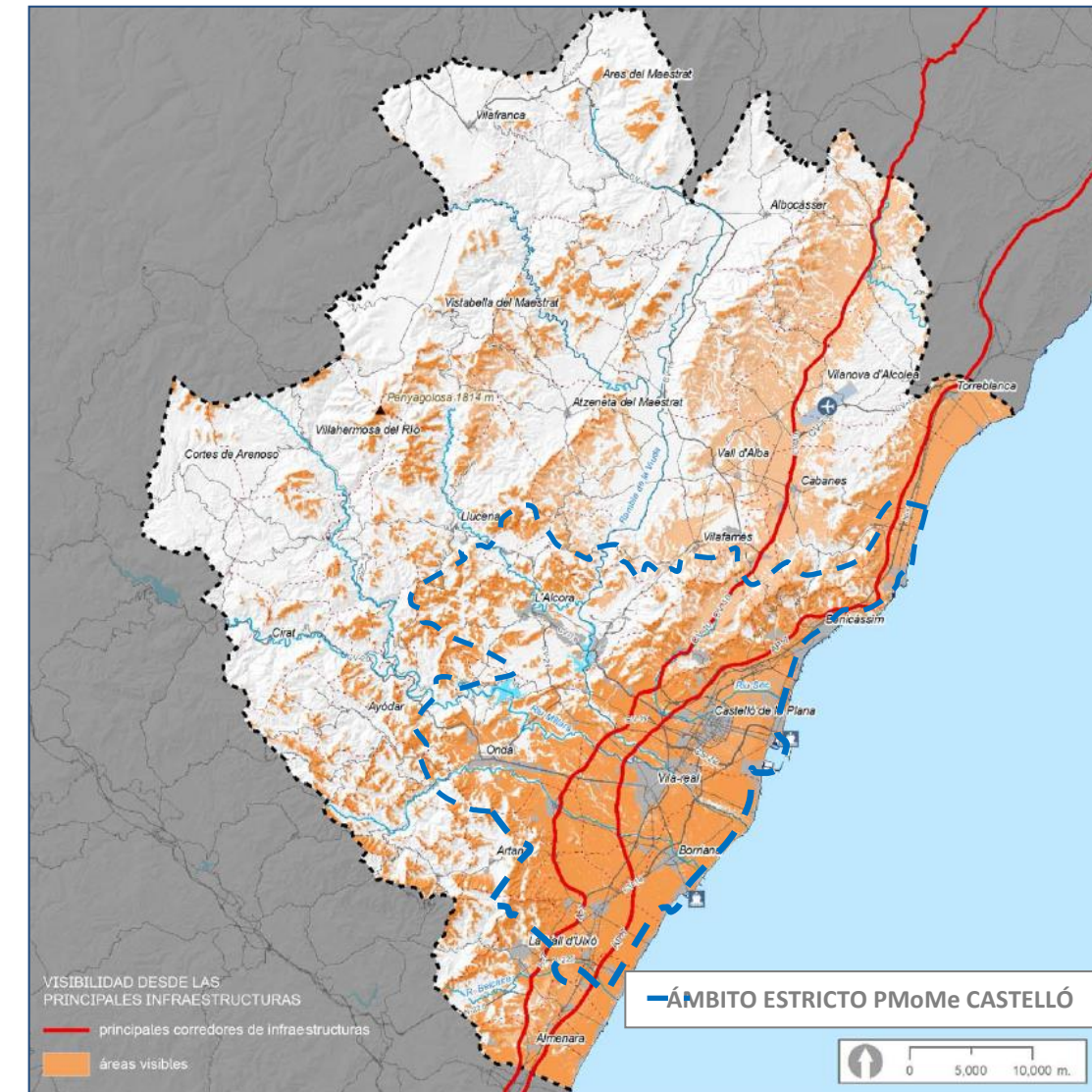
El coeficient de visibilitat (v) té per finalitat traslladar la qualificació qualitativa de la visibilitat del territori a termes quantitius, prenent la forma d'un nombre racional comprés en l'interval [0 i 1].

##### 4.1. Conques visuals des de les principals infraestructures de transport

Tal com es defineix en l'Estudi de Paisatge del PAT de Castelló, per a la representació gràfica de les conques visuals de les principals infraestructures de transport s'utilitzen les conques visuals superposades (totes dues amb el mateix valor) dels eixos representatius de tots dos corredors:

- A-7/CV-10 (Autovia del Mediterrani): discorre per l'interior de la Plana i pel corredor pre-litoral.
- AP-7 (Autopista del Mediterrani): autopista de peatge d'alta capacitat que discorre pel litoral.

Imatge 22.- Visibilitat des de les principals infraestructures des de l'àmbit estricte del PMoMe



Font: Estudi de Paisatge PAT Castelló (ajustat a l'àmbit del present PMoMe)

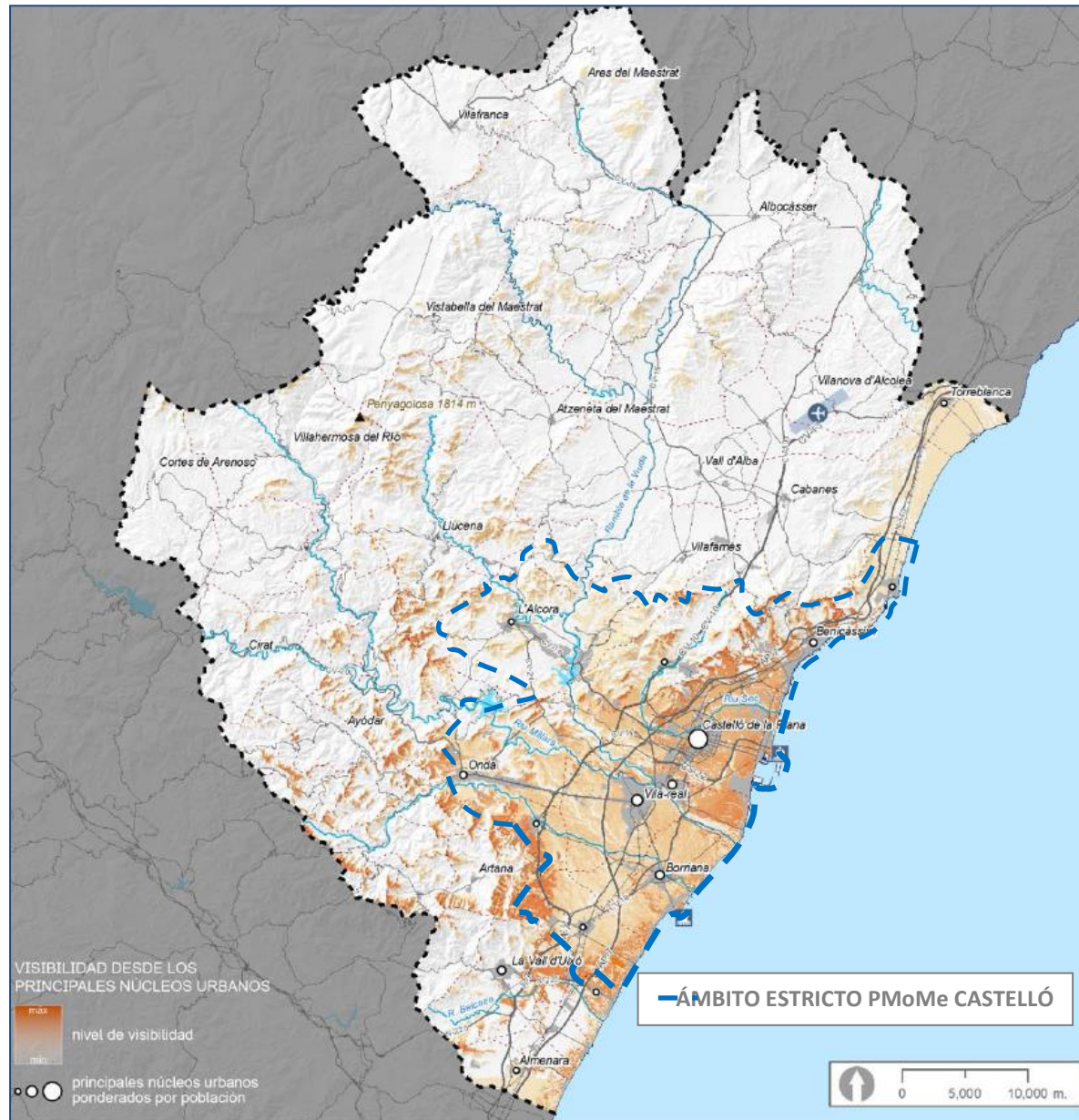
##### 4.2. Conques visuals des dels principals nuclis urbans

Per al càlcul de la visibilitat des dels principals nuclis urbans, en l'Estudi de Paisatge del PAT de Castelló se seleccionen els nuclis de població de més de 5000 habitants i es ponderen de manera que el pes de la visibilitat des dels mateixos és proporcional al seu pes poblacional. En el conjunt d'aquests municipis de més de 5000 habitants resideix aproximadament el 90% de la població de l'àmbit.

municipio	Población (INE 2017)	factor de ponderación
Castelló de la Plana	169498	17
Vila-Real	50334	5
Borriana	34464	3
Vall d'Uixó	31733	3
Almassora	25648	3
Onda	24807	2
Benicàssim	17964	2
Nules	13266	1
l'Alcora	10502	1
Orpesa del Mar	8983	1
Moncofa	6092	1
Almenara	5920	1
Betxí	5750	1
Torreblanca	5419	1
Borriol	5279	1



**Imatge 23.- Visibilitat des dels principals nuclis urbans en l'àmbit estricte del PMoMe**

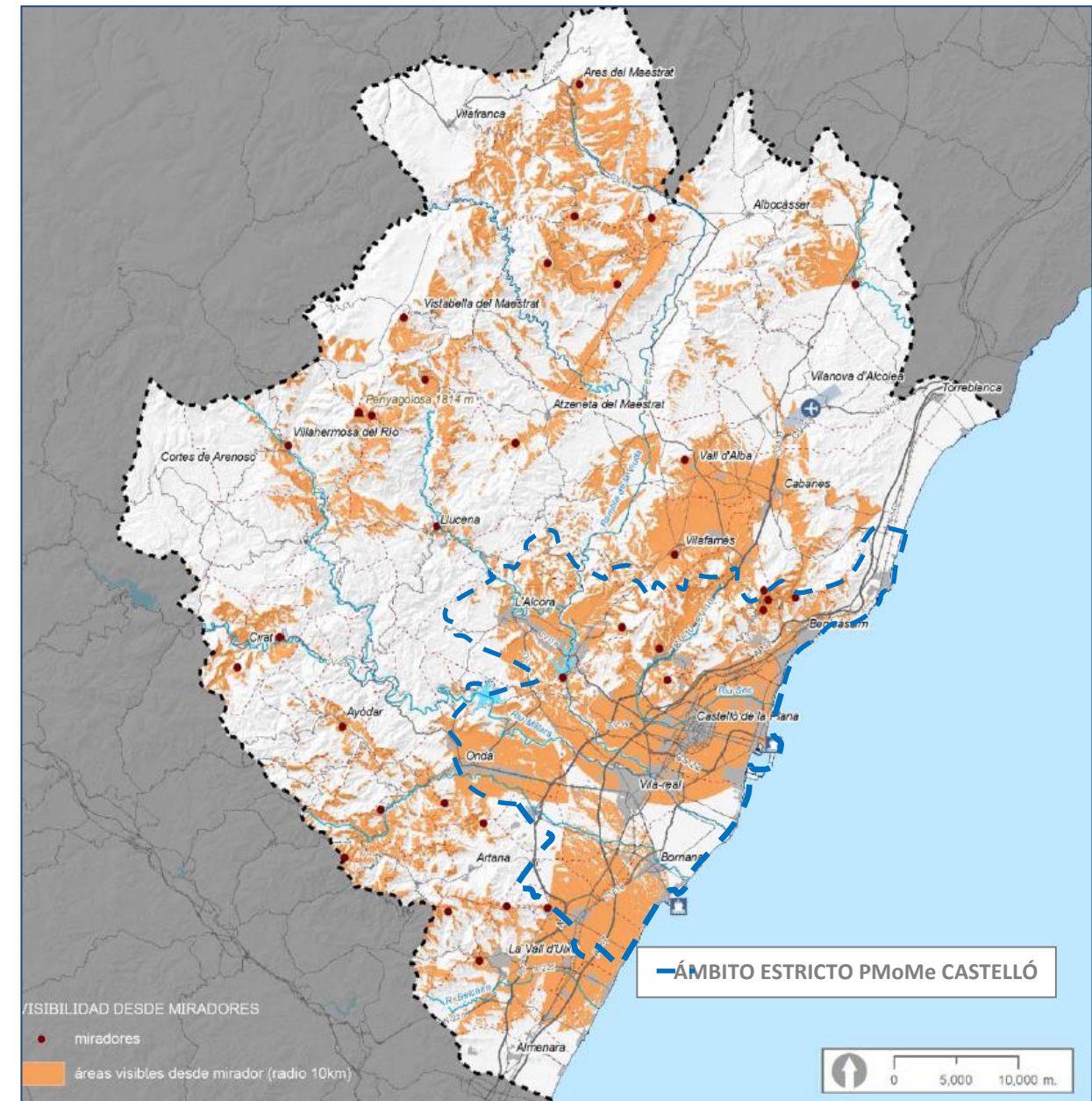


Font: Estudi de Paisatge PAT Castelló (ajustat a l'àmbit del present PMoMe)

**4.3. Conques visuals des de miradors.**

Per al càlcul de la visibilitat des dels miradors s'han utilitzat punts identificats com a miradors per a l'accés visual al paisatge que es caracteritzen per la seua dominància visual sobre l'entorn, la seua accessibilitat i per la representativitat dels paisatges percebuts.

**Imatge 24.- Visibilitat des de miradors en l'àmbit estricte del PMoMe**



Font: Estudi de Paisatge PAT Castelló (ajustat a l'àmbit del present PMoMe)

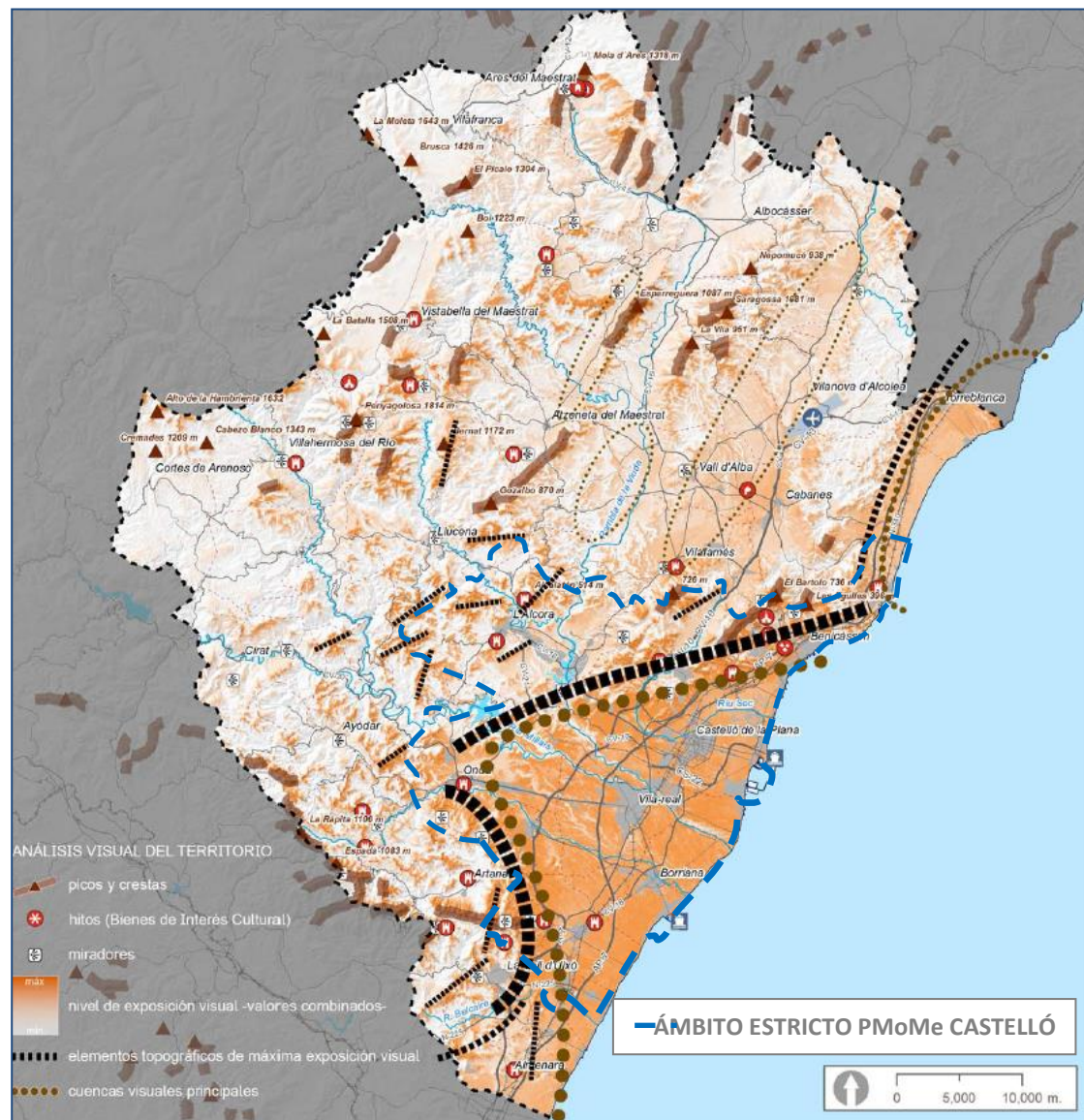


#### 4.4. Conclusions

Per a integrar els diferents elements anteriorment considerats en un únic pla de síntesi de l'anàlisi visual en l'Estudi de Paisatge del PAT de Castelló es realitza una superposició dels diferents components amb valors ponderats, donant prioritat a la intervisibilitat del territori per reflectir l'estructura territorial bàsica:

- Intervisibilitat del territori: factor de ponderació 5.
- Visuals des de les infraestructures: factor de ponderació 2.
- Visuals des dels nuclis urbans: factor de ponderació 2.
- Visuals des dels miradors: factor de ponderació 2.

**Imatge 25.- Anàlisi visual del territori en l'àmbit estricte del PMoMe de Castelló**



Font: Estudi de Paisatge PAT Castelló (ajustat a l'àmbit del present PMoMe)

En l'anàlisi visual efectuada per a l'Estudi de Paisatge del PAT de Castelló, després de superposar la intervisibilitat del territori i les visuals des d'infraestructures, nuclis urbans i miradors amb valors ponderats, es conclou **que les planes litorals són les zones que presenten una major visibilitat determinada tant per la mateixa configuració del territori com per la densitat poblacional –observadors potencials- i dins d'aquestes, la Plana de Castelló és la que presenta uns valors màxims de visibilitat.**

Conjuntament amb les anteriors, els fons escènics d'aquestes planes –formats pels vessants que les tanquen i elements més llunyans, però de singular rellevància com el Penyagolosa- constitueixen els àmbits de visibilitat màxima que, donat el seu caràcter preminentment natural, han de ser objecte d'una especial protecció; és en aquestes ubicacions on es concentren bona part de les fites (tant naturals com artificials) i dels miradors -adicionalment, cal destacar els conjunts formats per les zones agrícoles més planes de l'interior i les formacions muntanyenques que les envolten que, per la seua pròpia configuració, constitueixen àmbits d'una exposició visual rellevant encara que de menor rang que les àrees prèviament descrites - també cal destacar les crestes i fites topogràfiques de l'interior del territori que exerceixen una dominància visual sobre àrees més a menys extenses de l'interior.



## 5. OBJECTIUS DE QUALITAT PAISATGÍSTICA

Tal com es defineix en el TRLOTUP, *els objectius de qualitat paisatgística i criteris paisatgístics adoptats per a l'elaboració del pla amb la finalitat de compatibilitzar el desenvolupament territorial i urbà amb la preservació dels valors paisatgístics identificats, que han de ser congruents amb els fixats pel document d'abast de l'estudi ambiental i territorial estratègic.* Aquests objectius són l'expressió de les polítiques de paisatge amb relació a cada unitat i recurs paisatgístics, tenint en consideració les preferències de la població conegudes mitjançant mètodes participatius. Es fixaran per a cada unitat i recurs identificats una vegada reconegut el seu caràcter i valor paisatgístic, segons les següents alternatives: preservació del caràcter existent; restauració del caràcter; millora del caràcter a partir de la introducció de nous elements o la gestió dels ja existents; creació d'un nou paisatge; una combinació dels anteriors.

Els objectius de qualitat paisatgística proposats en l'Estudi de Paisatge del PAT de Castelló poden agrupar-se en les següents categories:

- Conservació: manteniment dels trets distintius del caràcter del paisatge (estructura i elements) i dels agents que els fan possibles.
- Restauració: recuperació dels valors del paisatge que estiguen sent sotmesos a un procés de degradació.
- Millora a partir de la introducció de nous elements o la gestió dels ja existents.
- Creació d'un nou paisatge o modificació del paisatge: quan no existisquen elements que permeten la recuperació del paisatge original.

Les Unitats de Paisatge identificades poden agrupar-se segons les característiques del paisatge dominant en cadascuna d'elles i, de la mateixa manera, poden agrupar-se de manera genèrica els objectius de paisatge:

### Paisatges forestals (UP 10 i 30)

- Conservació de la cobertura i del paisatge forestal.
- Protecció de les fites (naturals o artificials) i de les seues conques visuals: ordenació d'usos.

### Paisatges agroforestals (UP 16 i 19)

- Manteniment de la cobertura forestal, els enclavaments d'agricultura de secà i els usos tradicionals del territori per al manteniment del mosaic agroforestal.
- Protecció de les fites naturals i antròpiques i de les seues conques visuals

### Paisatges agrícoles de secà (UP 13)

- Manteniment de l'activitat agrícola de secà.
- Protecció dels llits que funcionen com a connectors en la matriu agrícola.
- Actuacions silvícoles per a la millora de la component forestal dispersa.
- Integració paisatgística de les noves actuacions que s'implanten en el territori.

### Paisatges agrícoles de regadiu (UP 20, 21, 22, 24 i 25)

- Manteniment de l'activitat agrícola de regadiu.
- Ordenació i integració paisatgística dels usos no agrícoles (existents i proposats).
- Establir connectivitat entre l'orla muntanyenca de l'interior i els aiguamolls del litoral enfront de l'efecte barrera de les infraestructures.

### Paisatges de zones humides (UP 23, 26 i 29)

- Conservació i protecció dels valors ambientals (vegetació, règim hídic, avifauna, etc.).
- Restauració ambiental en els àmbits que presenten símptomes de degradació.
- Ordenació i control d'usos en l'àmbit estricte i en el perímetre.

### Paisatges mixtos (UP 15)

- Ordenació i integració paisatgística i visual dels usos del territori
- Manteniment dels usos no artificials del territori i foment de la connectivitat territorial.



## 6. IMPACTE DEL PMOME DE CASTELLÓ SOBRE EL PAISATGE

### 6.1. Alternativa 0. Absència de planificació en matèria de mobilitat (escenari tendencial)

Actualment, amb l'absència d'un instrument superior de planejament que establisca unes directrius quant a ocupació de sòl, sense una avaluació ambiental i territorial prèvia en un context més ampli que el d'un terme municipal, i sense tindre en compte els efectes sinèrgics, les connexions i els impactes indirectes derivats de determinades accions sobre el mitjà; ha produït un creixement relativament desordenat en molts municipis de la Comunitat Valenciana, sense una coordinació entre administracions i sense una participació ciutadana en fase de presa de decisions.

Això ha comportat a l'execució per part de les administracions públiques d'actuacions en matèria d'infraestructures de caràcter aïllat, sense estar recollides en cap planificació, que satisfan necessitats puntuals impeding la correcta valoració ambiental dels efectes acumulatius o sinèrgics derivats de la fragmentació d'espais que les infraestructures lineals generen i que contribueixen a la seua destrucció.

En conseqüència, ha donat lloc a l'actual ordenació fragmentada, individualitzada i sense aparent harmonia del sòl urbanitzable en cada municipi que integra el PMoMe de Castelló, amb la consegüent deterioració del paisatge existent.

La mobilitat d'un àmbit està profundament lligada a l'estructura territorial d'aquest, en estar basats els patrons de mobilitat de la població de l'àmbit, addicionalment a l'afecció lògica d'aspectes culturals i de costum, a les necessitats de desplaçaments que el mateix territori genera amb la disposició dels sòls i desenvolupaments de diferents usos. Per aquest motiu, es considera convenient diagnosticar, de forma agregada, l'àmbit del PMoMe de Castelló quant a aspectes territorials i de mobilitat.

Així, l'absència d'una planificació tant en matèria territorial com de mobilitat comportaria a la consolidació dels processos actuals d'urbanització i construcció d'infraestructures amb tendència a un model dispers que comporten a tendències com ara:

- Increment de la pèrdua de sòl agrícola amb elevada capacitat agrològica i d'alt valor paisatgístic (agricultura tradicional de regadiu de la Plana que constitueix la matriu bàsica de la infraestructura verda metropolitana). Cal remarcar com a espai d'interés agrícola per la seua extensió l'Horta de la Plana de Castelló, l'eix central de la qual ho constitueix el riu Millars.
- Consolidació de la conurbació de la Plana de Castelló sobre la base de creixements urbans de caràcter residencial i industrial-comercial, amb la consegüent pèrdua de continuïtat dels espais oberts i la degradació dels corredors naturals.
- Desenvolupament d'un model d'assentaments i d'infraestructures que fragmenta el territori i interfereix amb la connectivitat i funcionalitat de la infraestructura verda.

A més és important remarcar que en absència de planificació, romandria i fins i tot s'agreujaria la falta de connectivitat ecològica existent actualment entre la zona litoral i la zona interior de l'àrea de Castelló, produïda principalment per les infraestructures viàries que travessen de Nord a Sud l'àmbit del PMoMe de Castelló, sent molt important mantenir la seua permeabilitat, ja que tant en la costa com a l'interior es troben espais d'elevat valor natural que haurien de connectar-se secundant-se en corredors fluvials existents com són el riu Millars, rambla de la Viuda, riu Belcaire, riu Sec de Borriol i riu Sec de Betxí.

L'absència de planificació en matèria de mobilitat en l'àmbit supramunicipal, per tant, comportaria previsiblement a l'empitjorament progressiu de la situació actual en tots els àmbits, inclòs el de la mobilitat sostenible, amb el manteniment de la utilització massiva del vehicle privat, sense possibilitat de revertir les afeccions negatives sobre el paisatge que ja s'han produït en l'àrea de Castelló.

### 6.2. Alternativa 1. Implementació del PMoMe de Castelló (escenari transitori)

Segons el que es disposa en l'article 9 de la Llei 6/2011, d'1 d'abril, de la Generalitat, de Mobilitat de la Comunitat Valenciana: "Els plans de mobilitat són els instruments que concreten, en un àmbit o implantació determinada, els objectius plantejats en aquesta llei, i en particular el gradual progrés cap a patrons més equilibrats de mobilitat, amb participació creixent de les maneres no motoritzades i del transport públic. Tals plans defineixen igualment les accions i estratègies a emprendre amb vista a aconseguir tals objectius, servint per tant de marc de referència a la planificació concreta en matèria de serveis públics de transport, d'infraestructures i de la resta d'accions en relació amb el condicionament de l'espai urbà".

Tal com s'ha analitzat en el PMoMe, el model de ciutat compacta mediterrània no s'ha vist tan amenaçat en l'àmbit de Castelló com en altres àmbits en la Comunitat pel que fa a desenvolupaments residencials dispersos, per la qual cosa existeix relatiu marge de maniobra sobre aquest tema.

És per això que la implementació del **Pla de Mobilitat Metropolitana Sostenible**, en aquest cas en l'àrea de Castelló, va orientada cap al manteniment del model de ciutat compacta mediterrània existent tradicionalment en l'àmbit de Castelló tenint en compte la infraestructura verda en l'àmbit i els Plans existents a escala supramunicipal, apostant per la qualitat de l'entorn i del medi ambient, i cap a la modificació dels patrons de mobilitat en benefici de la sostenibilitat, concretament, cap a objectius de disminució de la supremacia del vehicle privat en el repartiment modal en benefici del transport públic, augment de la captació de la bicicleta, foment de l'ús dels vehicles eficients i menys contaminants ("ECO") i de l'ús del cotxe multiusuari (car sharing), entre altres. Aquestes accions redundaran en una reducció de les emissions de contaminació atmosfèrica, reducció de contaminació acústica i, evidentment, del consum energètic i de combustibles fòssils, així com en una reducció de l'accidentalitat i millora de la seguretat viària, entre altres.

Segons s'indica en l'apartat d'impactes del EATE, els blocs de propostes de foment **del transport públic, mobilitat motoritzada, mobilitat de mercaderies, vehicles i altres mesures** produiran un **impacte positiu i beneficiós** sobre el mitjà, **fonamentalment sobre la qualitat de l'aire**, destacant proposades d'actuació específiques de protecció ambiental englobades dins del bloc de "altres mesures" corresponents a definició i gestió de zones de baixes emissions (ZBE), millora de la qualitat de l'aire i reducció de la contaminació acústica en la xarxa viària interurbana.

Els **impactes negatius es deriven de l'execució de propostes d'actuació definides dins del bloc d'infraestructures de transport**, concretament les referides a la xarxa de rondes de circumval·lació en l'Àrea Metropolitana de Castelló, la connexió de l'eix d'alta capacitat Nord-Sud amb la CS-22, la biela de connexió de la CV-10 amb la CV-21, la permeabilització de l'AP-7 lliure mitjançant dos nous enllaços i el vial d'emergències Almassora Costa, sent aquesta incidència negativa però compatible sobre el paisatge exceptuant la biela de connexió de la CV-10 amb la CV-21 i el vial d'emergències d'Almassora **que incidiran d'una manera moderada en el paisatge**, entre altres afeccions per tractar-se d'actuacions que s'efectuen en terrenys plans de màxima visibilitat, estant el vial d'emergències d'Almassora situat dins d'un recurs



paisatgístic d'interés cultural i patrimonial com és el regadiu històric de la Plana de Castelló i la biela de connexió de la CV-10 amb la CV-21 entre zones agrícoles i dos llits d'entitat (rambla de la Viuda i riu Millars).

Adicionalment, als efectes derivats el Pla de Mobilitat, és fonamental considerar la coordinació del present PMoMe amb els instruments territorials o sectorials existents o pendents d'aprovació/execució, com són el PAT de Castelló, el PAT d'Infraestructura Verda i Paisatge i el PATRICOVA, entre altres.

Així **la implementació del PMoMe de Castelló** orientat cap a un model territorial compacte i patrons de mobilitat sostenibles, en coordinació amb altres instruments territorials o sectorials existents, comportarà a una **cohesió territorial, més eficient, de major qualitat i integrat en el paisatge**, evitant creixements urbanístics sobre sòls crítics i fragmentacions d'àrees d'elevat valor ambiental, paisatgístic i cultural, **millorant la comunicació entre els termes municipals que integren el Pla** al mateix temps que es fa valdre **la infraestructura verda de l'àmbit**.



## 7. MESURES I ACCIONS PER A COMPLIMENT D'OBJECTIUS DE QUALITAT PAISATGÍSTICA

L'apartat h de l'Annex I del *Decret legislatiu 1/2021, de 18 de juny, del Consell d'aprovació del text refós de la Llei d'ordenació del territori, urbanisme i paisatge*, de la Comunitat Valenciana estableix una sèrie de mesures i accions necessàries per al compliment dels objectius de qualitat paisatgística, així com per a prevenir, reduir i, en la mesura que siga possible, compensar els efectes significatius importants en el paisatge que puguen derivar-se de l'aplicació del pla.

En aquest sentit, i segons el que es disposa en el PAT de Castelló, s'exposen a continuació els **paisatges de major** existents dins de l'àmbit estricte del present PMoMe:

- **Paisatges Culturals Identitaris**, ja esmentats anteriorment, corresponents a regadius històrics de la Plana (horta del riu Millars a Castelló, Vila-real i Borriana) i agricultura de proximitat en nuclis tradicionals com Borriol.
- **Paisatges de Rellevància Local** (regulats per Decret 1/2011: PRR 10 - Desert de les Palmes, PRR 11 - Serra d'Espadà i PRR 36 - Horta de la Plana de Castelló).

Aquests paisatges de major valor i les seues connexions ecològiques, funcionals i paisatgístiques s'incorporen a la Infraestructura Verda del Pla d'Acció Territorial de Castelló (en compliment al qual s'estableix sobre aquest tema en el TRLOTUP).

En la **normativa del Pla d'Acció Territorial** per al qual es redacta l'Estudi de Paisatge d'aquest, s'estableixen les normes d'integració paisatgística per a complir amb els objectius de qualitat paisatgística (preservació restauració millora- creació), definir els criteris de localització en el territori i de disseny de nous usos i activitats; i establir les mesures d'integració paisatgística per a evitar o mitigar els impactes en el paisatge.

El present PMoMe, en tractar-se d'un pla de mobilitat, manca de caràcter normatiu. En conseqüència, s'haurà de tindre en compte, a l'hora d'establir propostes en el PMoMe, la normativa en matèria de paisatge establida en el PAT, concretament la referida als **criteris per a integració paisatgística i territorial de les infraestructures de mobilitat (Article 61. Normativa PAT Castelló)**:

1. Els traçats d'infraestructures de mobilitat i els elements relacionats hauran de dissenyar-se amb mesures d'integració paisatgística dimensionades a l'escala dels elements del paisatge, participant dels valors i del caràcter dels paisatges on se situen.
2. Els projectes de les infraestructures lineals adoptaran solucions adequades per a minimitzar o reduir la seua incidència visual en el paisatge rural, amb excepció d'aquells casos en els quals existisquen elements de qualitat en la mateixa infraestructura que reforcen la monumentalitat del paisatge.
3. Per a la millora de la permeabilitat territorial s'ha de fomentar la construcció de túnels, falsos túnels i viaductes que permeten els intercanvis de massa, energia en informació entre els ecosistemes.
4. S'haurà d'evitar la fragmentació física, visual i social dels itineraris paisatgístics no motoritzats, implantant mesures que propicien la permeabilitat ambiental i territorial, habilitant els passos necessaris en el disseny dels nous itineraris.

En el PAT de Castelló sobre la base dels conflictes detectats, es proposen 4 línies per al futur desenvolupament de Programes **de Paisatge**:

- Programa de Paisatge\_01: Permeabilitat Ecològica i Funcional Transversal a les Infraestructures Lineals.
- Programa De Paisatge\_02: Prevenció-Correcció dels Fenòmens de Conurbació.
- Programa De Paisatge\_03: Infraestructura Verda i Artificialització del Sòl.
- Programa De Paisatge\_04: Tractament de Bordes.

En el present Estudi de Paisatge s'incorpora la proposta del PAT referida a infraestructures lineals, la qual queda identificada de la següent forma:

**Taula 3.- Programa de Paisatge\_01**

PROGRAMA DE PAISAJE_01 PERMEABILIDAD ECOLÓGICA Y FUNCIONAL TRANSVERSAL A LAS INFRAESTRUCTURAS LINEALES	
<b>Objetivo</b>	Conservar, aumentar o recuperar la permeabilidad ecológica y funcional transversalmente a las infraestructuras lineales para garantizar la conectividad de la Infraestructura Verde.
<b>Identificación y localización</b>	En el entorno de las infraestructuras lineales que generan un efecto barrera por su sección (anchura total -incluyendo plataformas y vías de servicio anejas-, cotas relativas con el entorno, técnicas constructivas -vallados y barreras laterales-) y/o su intensidad de uso.  Los ámbitos prioritarios corresponderán con la intersección de dichas infraestructuras lineales con los elementos de la Infraestructura Verde de Interés Ambiental o con los conectores ecológicos, tanto de carácter terrestre como de carácter fluvial.
<b>Descripción del programa: estrategias y acciones</b>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Identificar los tramos donde las infraestructuras lineales generan un efecto barrera sobre la conectividad ecológica y funcional: evaluación del impacto y de las posibilidades de mejora.</li> <li>2. Desarrollo de acciones de mejora mediante la modificación de la topografía, la vegetación, los elementos de permeabilidad, etc.</li> <li>3. Acciones específicas sobre las intersecciones de los conectores fluviales con las infraestructuras lineales</li> </ol>

Font: Estudi de Paisatge PAT Castelló



A més, en el Document d'Abast del EATE emés per l'òrgan ambiental estableix una sèrie d'objectius ambientals estratègics, per a la consecució dels quals s'hauran d'adoptar una sèrie de criteris ambientals estratègics. Les recomanacions que en matèria de paisatge s'efectuen s'inclouen a continuació, sent incorporades al seu torn en l'apartat de mesures proposades del EATE:

- Compatibilitat dels nous desenvolupaments en matèria de mobilitat amb la infraestructura verda del territori. La localització i implantació de noves infraestructures de transport en el territori estarà limitada per la conservació de la infraestructura verda, definida amb caràcter previ a qualsevol proposta.
- Adequació dels nous desenvolupaments de transport a les demandes reals de mobilitat, havent-se d'ajustar al llindar de sostenibilitat per al consum de sòl previst en la ETCV, desenvolupant estratègies que delimiten aqueix creixement insostenible, preservant la identitat del lloc i conciliant, en tot cas, els nous desenvolupaments amb la Infraestructura Verda del territori.
- Creixement racional i sostenible. La planificació de la mobilitat haurà de definir-se sota els criteris de generació del menor impacte sobre el territori i el paisatge i menor afecció a valors, recursos o riscos de rellevància.
- Preservació de la singularitat paisatgística i la identitat visual del lloc. El model de transport haurà de preservar i potenciar la qualitat dels diferents paisatges i de la seua percepció visual, mantenint el caràcter d'aquests.
- Afavorir la mobilitat sostenible i l'accés i gaudi dels paisatges de major valor. La planificació territorial i urbanística efectuada en el PAT de Castelló contribuirà a la consecució d'aquesta mobilitat, planificant-la de manera conjunta amb els usos en el territori, tendint a la reducció del model dispers, del consum de recursos pròxims, de la petjada ecològica i de les emissions de CO<sub>2</sub>, i incrementant la participació del transport públic i del no motoritzat. La potenciació de la mobilitat sostenible ha d'anar aparellada de la millora de l'accessibilitat, funcional i visual, als paisatges de major valor.

Aquestes mesures, així com els criteris anteriorment esmentats per a integració paisatgística i territorial de les infraestructures de mobilitat incloses en l'article 61 de la normativa PAT Castelló, s'aplicaran en aquelles actuacions amb incidència paisatgística que són les reflectides en el bloc de "infraestructures de transport" concretament les referides a la xarxa de rondes de circumval·lació en l'Àrea Metropolitana de Castelló, la connexió de l'eix d'alta capacitat Nord-Sud amb la CS-22, la biela de connexió de la CV-10 amb la CV-21, la permeabilització de l'AP-7 lliure mitjançant dos nous enllaços i el vial d'emergències Almassora Costa.

A més, les actuacions proposades en el PMoMe del bloc de mobilitat no motoritzada (foment de xarxa d'itineraris ciclepeatonals...) hauran de promoure l'accés i gaudi dels paisatges de major valor.

## Conclusions

Les pautes de desenvolupament observades en l'àmbit de Castelló en els anys recents han resultat ser insostenibles des del punt de vista del consum de sòl (afecció al paisatge tradicional agrícola), ús massiu del vehicle privat i increments d'emissions de CO<sub>2</sub>, tal com també s'assenyala en el Document Inicial Estratègic del PAT de Castelló.

D'aquesta manera, les accions proposades en el PMoMe van enfocades cap a la modificació dels patrons de mobilitat en benefici de la sostenibilitat, concretament, cap a objectius de disminució de la supremacia del vehicle privat en el repartiment modal en benefici del transport públic, augment de la captació de la bicicleta, foment de l'ús dels vehicles eficients i menys contaminants ("ECO") i de l'ús del cotxe multiusuari (car sharing), entre altres. Aquestes accions redundaran en una reducció de les emissions de contaminació atmosfèrica, reducció de contaminació acústica i, evidentment, del consum energètic i de combustibles fòssils, així com en una reducció de l'accidentalitat i millora de la seguretat viària, entre altres.

Adicionalment, a aquestes accions concretes, és fonamental considerar la coordinació del present PMoMe amb els instruments territorials o sectorials existents o pendants d'aprovació/execució, com són el PAT de Castelló, el PAT d'Infraestructura Verda i Paisatge i el PATRICOVA, entre altres.

El model proposat pel PAT Castelló, sobre el qual el present PMoMe establirà les seues propostes de mobilitat sostenible, *es basa en la nodalitat del territori i el seu funcionament en xarxa. Aquest model és com es va demostrar en l'avaluació ambiental estratègica de l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana, el més idoni i sostenible.*

En aplicació d'aquest model en el PAT de Castelló, es dissenya un *sistema d'Infraestructura verda* amb la finalitat de garantir *la preservació del patrimoni natural, paisatgístic i cultural de l'Àrea Funcional de Castelló, la conservació dels seus processos ecològics i el manteniment i millora dels béns i serveis ambientals. A més, evita una excessiva fragmentació del territori afavorint la seua continuïtat territorial i visual, entre altres aspectes.*

Aquest fet sumat al fet que tot planejament de rang superior ha d'establir unes directrius en matèria de Paisatge i incorporar-ho en la seua normativa, fa que s'establisquen uns criteris mínims per al correcte desenvolupament d'actuacions en matèria de transport i mobilitat compatibles paisatgísticament amb l'entorn i que al seu torn fomenten el manteniment de la seua permeabilitat pels espais naturals, culturals i paisatgístics que alberguen i contribuïsquen a la seua posada en valor i coneixement pels usuaris d'aquestes.

D'aquesta manera, les infraestructures que es planifiquen d'acord amb les directrius presents tant en el PAT de Castelló com en el present PMoMe, *minimitzaran els seus efectes barrera, tendint a la reducció del model territorial dispers, evitant duplicitats i incorporant en el seu disseny les alternatives a la mobilitat mitjançant vehicle privat, afavorint l'accés i gaudi dels paisatges de major valor, preservant la singularitat paisatgística i la identitat visual, mantenint el caràcter del paisatge que travessen* en coordinació amb el model territorial i urbanístic proposat en el PAT de Castelló.





## REDACCIÓ I SEGUIMENT DEL PLA DE MOBILITAT METROPOLITANA SOSTENIBLE DE L'ÀREA DE CASTELLÓ

